

FINANSMINISTERIET

Ekonomisk översikt

Sommaren 2018

Finansministeriets publikationer – 20b/2018

Ekonomiska utsikter

Finansministeriets publikationer 20b/2018

Ekonomisk översikt

Sommaren 2018

Finansministeriet

ISBN PDF: 978-952-251-954-2

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2018

Presentationsblad

Utgivare	Finansministeriet	20.6.2018	
Författare	Ekonomiska avdelningen		
Publikationens titel	Ekonomisk översikt, sommaren 2018		
Publikationsseriens namn och nummer	Finansministeriets publikationer 20b/2018		
Tema	Ekonomiska utsikter		
ISBN PDF	978-952-251-954-2	ISSN PDF	1797-9714
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-954-2		
Sidantal	64	Språk	Svenska
Nyckelord	Offentlig ekonomi, ekonomisk utveckling		
Referat	<p>Konjunkturuppgången i den Finländska ekonomin fortsätter även under år 2018, varefter den ekonomiska tillväxten förblir under två procent. Den ekonomiska utvecklingen stöds under de närmaste åren av såväl utrikeshandel som inhemsk efterfrågan. Tillväxten i exporten stabiliseras i likhet med utvecklingen i världshandeln och tillväxtkontributionen av nettoexporten minskar. Hushållens konsumtionsefterfrågan begränsas av den långsamma ökningen i de disponibla inkomsterna i reala termer. Bruttonationalprodukten växer år 2018 med 2,9 %. Fortsatt stark ekonomisk tillväxt samt tilltagande efterfrågan på arbetskraft höjer år 2018 antalet sysselsatta med 1,9 % jämfört med fjolåret. Sysselsättningsgraden stiger till 71,2 %.</p> <p>BNP-tillväxten mattas år 2019 av till 1,8 %. Tillväxten i investeringar förutspås minska tydligt år 2019. Detta beror i synnerhet på att antalet nya påbörjade byggnadsprojekt minskar. Dessutom har investeringsbeslut gällande stora projekt inom skogsindustrin flyttats framåt. BNP växer 1,7 % år 2020.</p> <p>Efterfrågan på arbetskraft upprätthålls under prognosperioden av den fortsatt tämligen snabba tillväxten i BNP samt av den måttliga utvecklingen i reallönerna. På grund av det stora antalet arbetslösa och dold arbetslöshet samt åtgärder för att öka arbetskraftsutbudet, begränsar utbudet på arbetskraft inte ännu sysselsättnings- och produktionstillväxten i ekonomin som helhet. Inom enskilda branscher kan dock brist på kunnig arbetskraft redan utgöra en begränsning för tillväxten. Antalet sysselsatta ökar med nästan 1 % per år under åren 2019 - 2020. Sysselsättningsgraden stigen till 72,6 % år 2020.</p> <p>Det goda konjunkturläget minskar underskottet och skuldsättningsgraden hos den offentliga ekonomin. De offentliga finanserna kommer nästan att balansera år 2020 och den offentliga skulden i förhållande till bruttonationalprodukten sjunker nästa år till under 60 %.</p>		
Förläggare	Finansministeriet		
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtiovarainministeriö	20.6.2018	
Tekijät	Kansantalousosasto		
Julkaisun nimi	Ekonomisk översikt, sommaren 2018 (Taloudellinen katsaus, kesä 2018)		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisu 20b/2018		
Teema	Talousnäkymät		
ISBN PDF	978-952-251-954-2	ISSN PDF	1797-9714
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-954-2		
Sivumäärä	64	Kieli	Ruotsi
Asiasanat	Julkinen talous, taloudellinen kehitys		
Tiivistelmä	<p>Suomen talouden suhdannenousu jatkuu vielä vuonna 2018, minkä jälkeen talouskasvu hidastuu ja jää alle kahteen prosenttiin. Lähivuosina taloutta tukevat sekä ulkomaankauppa että kotimainen kysyntä. Viennin kasvu tasoittuu maailmankaupan kasvun mukaiseksi ja nettoviennin kasvua tukeva vaikutus pienenee. Kotitalouksien kulutuskysyntää rajoittaa reaalisten käytettävissä olevien tulojen hidastuva kasvu. Vuonna 2018 BKT kasvaa 2,9 %. Vahvana jatkuva talouskasvu ja voimistunut työvoiman kysyntä nostavat v. 2018 työllisten määrän 1,9 % edellisvuotta korkeammaksi ja työllisyysasteen 71,2 prosenttiin.</p> <p>Vuonna 2019 BKT:n kasvu hidastuu 1,8 prosenttiin. Investointien kasvun ennustetaan hidastuvan selvästi v. 2019. Tämä johtuu erityisesti uusien rakennushankkeiden aloitusmäärien kääntymisestä laskuun. Lisäksi suurten metsäteollisuushankkeiden investointipäätöksiä on siirretty eteenpäin. Vuonna 2020 BKT kasvaa 1,7 %.</p> <p>Bruttokansantuotteen kohtuullisen nopeana jatkuva kasvu ja reaalipalkkojen maltillinen kehitys ylläpitävät työvoiman kysyntää ennustejaksolla. Työttömien ja piilotyöttömien suuresta määrästä sekä työvoiman tarjontaa lisäävistä toimenpiteistä johtuen työvoiman tarjonta ei koko talouden tasolla vielä rajoita työllisyyden ja tuotannon kasvua. Yksittäisillä toimialoilla pula osaavasta työvoimasta voi jo muodostua kasvun esteeksi. Työllisten määrä kasvaa lähes 1 % vuodessa vuosina 2019–2020. Työllisyysaste nousee 72,6 prosenttiin v. 2020.</p> <p>Hyvä suhdannetilanne pienentää julkisen talouden alijäämää ja velkasuhdetta. Julkisen talouden rahoitusasema lähes tasapainottuu vuoteen 2020 mennessä ja julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen painuu alle 60 prosentin ensi vuonna.</p>		
Kustantaja	Valtiovarainministeriö		
Julkaisun jakaja/myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of Finance	20.6.2018	
Authors	Economics Department		
Title of publication	Ekonomisk översikt, sommaren 2018 (Economic Survey, Summer 2018)		
Series and publication number	Ministry of Finance publications 20b/2018		
Subject	Economic Prospects		
ISBN PDF	978-952-251-954-2	ISSN (PDF)	1797-9714
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-954-2		
Pages	64	Language	Swedish
Keywords	Public finance, economic development		
Abstract			
<p>The strong growth of the Finnish economy will continue in 2018, after which economic growth will slow to below 2%. In the next few years, the economy will be supported by both foreign trade and domestic demand. Growth in exports will level off in line with trends in world trade, and economic growth will no longer be supported by net exports as strongly as before. Household demand will be limited by slower growth in real disposable income. Finland's GDP will grow by 2.9% in 2018. Strongly sustained economic growth and increased demand for labour will increase the number of employed in 2018 by 1.9% compared with the previous year, and the employment rate will rise to 71.2%.</p> <p>In 2019, GDP growth will slow to 1.8%, while investment growth is projected to slow significantly. This is due, in particular, to a decline in the number of start-ups for new construction projects. In addition, investment decisions for major forest industry projects have been moved forward. Finland's GDP will grow by 1.7% in 2020.</p> <p>The reasonably rapid continuing growth in GDP and the moderate development of real wages will maintain demand for labour in the forecast period. Due to the large number of unemployed and hidden unemployed as well as measures to increase the supply of labour, labour supply will not yet constrain growth in employment and production at the level of the whole economy. In individual sectors, a shortage of skilled labour may already become a barrier to growth. The number of people in employment will grow by nearly 1% per year in 2019–2020. The employment rate will rise to 72.6% in 2020.</p> <p>Good economic conditions will reduce the general government deficit and debt ratio. The general government budgetary position will be almost in balance by 2020 and the public debt to GDP ratio will fall below 60% next year.</p>			
Publisher	Ministry of Finance		
Distributed by/ Publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

FÖRORD

I översikten presenteras prognosen av den ekonomiska utvecklingen under 2018–2020. Prognosen och utvecklingskalkylen i översikten har utarbetats av ekonomiska avdelningen på ett oberoende sätt och utifrån lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen och om tillämpning av fördraget samt om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna (869/2012).

Granskningen i översikten bygger på preliminära uppgifter om nationalräkenskaperna för 2017 som Statistikcentralen gett ut i maj 2018 samt annan offentlig statistik som stått till buds före den 12 juni 2018.

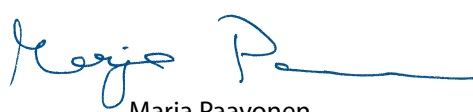
Helsingfors, juni 2018
Finansministeriets ekonomiska avdelning

Mikko Spolander
Avdelningschef, överdirektör

Jukka Railavo
Finansråd,
Chef för Makroprognoser

Marja Paavonen
Finansråd,
Chef för Fiskala prognoser

Källa för informationen om den faktiska utvecklingen: Statistikcentralen, om inget annat nämns

SYMBOLERNA SOM ANVÄNTS I TABELLERNA

-	Ingenting att informera om
0	Storheten mindre än hälften av enheten som använts
..	
.	Ingen information har erhållits
**	Prognos
CPB	CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis
HWWI	Hamburgisches WeltWirtschafts Institut
IMF	Internationella Valutafonden
SHM	Social- och hälsovårdsministeriet
FM	Finansministeriet

Varje siffra i tabellen har avrundats skilt.

Innehåll

Förord	7
Sammandrag	11
Ekonomiska konjunkturutsikter för 2018–2020.....	11
1 Ekonomiska utsikter	19
1.1 Global ekonomi.....	19
1.2 Utrikeshandel.....	24
1.2.1 Export och import.....	24
1.2.2 Priser och bytesbalans.....	26
1.3 Inhemsk efterfrågan.....	28
1.3.1 Privatkonsumtion.....	28
1.3.2 Offentlig konsumtion.....	31
1.3.3 Privata investeringar.....	32
1.3.4 Offentliga investeringar.....	39
1.4 Inhemsk produktion.....	39
1.4.1 BNP.....	39
1.4.2 Förädling.....	41
1.4.3 Tjänster.....	44
1.5 Arbetskraft.....	46
1.6 Inkomster, kostnader och priser.....	48
1.6.1 Löner.....	48
1.6.2 Konsumentpriser.....	50
2 Offentlig ekonomi	
2.1 Samtliga offentliga samfund.....	53
2.2 Statsförvaltningen.....	56
2.3 Landskapsförvaltningen.....	59
2.4 Lokalförvaltning.....	60
2.5 Socialskyddsfonder.....	63
Ramar:	
Beräkning av effekterna av en försämrad exportefterfrågan.....	17
Den statsstödda bostadsproduktionen höjer nu priset på allt byggande.....	36

Sammandrag

Ekonomiska konjunkturutsikter för 2018–2020

I den finländska ekonomin fortsätter konjunkturuppgången fortfarande 2018, varefter den ekonomiska tillväxten avtar och stannar under två procent. Under de närmaste åren stöder utrikeshandeln och den inhemska efterfrågan ekonomin. Investeringarna kommer också i fortsättningen att stöda den ekonomiska tillväxten, trots att investeringarna i byggande sjunker nästa år. Exporten jämnas ut och följer tillväxten i världshandeln och nettoexportens effekt på tillväxten minskar. Hushållens konsumtionsefterfrågan begränsas av den allt långsammare ökningen i de reella, tillgängliga inkomsterna.

Tack vare den rådande, positiva konjunkturen minskar underskottet i den offentliga ekonomin och skuldsättningsförhållandet. De anpassningsåtgärder som regeringen har fattat beslut om kommer också att stärka den offentliga ekonomin. Den offentliga ekonomins finanser kommer i det närmaste att balansera senast 2020 och den offentliga skulden i förhållande till bruttonationalprodukten sjunker nästa år under 60 procent.

Fortsatt positiv utveckling i världsekonomin

Tillväxten i världens BNP är snabbast under innevarande år. Högkonjunkturen fortsätter under de närmaste åren, men många prognosindikatorer visar på en svagt avtagande tillväxt i världsekonomin. Tillväxten i världshandeln är också som snabbast innevarande år. Förenata staterna och tillväxtekonomierna går i spetsen för den fortsatta tillväxten. Under de närmaste åren kommer tillväxten i världshandeln att avta något, men den är fortsättningsvis relativt snabb. I synnerhet tillväxtekonomi-

ernas betydelse accentueras. Förhållandet mellan tillväxten i världshandeln och den ekonomiska tillväxten minskar något.

Lägre investeringar i byggande

Enligt prognoserna växer Finlands BNP med 2,9 % 2018. Konjunkturuppsvinget håller i sig ännu i år eftersom industriföretagens orderstock är stark och stora byggnadsprojekt fortfarande pågår.

År 2018 växer de privata investeringarna, både investeringarna i maskiner och apparater och bostadsbyggnadsinvesteringarna, snabbt. I bakgrunden råder det däremot kapacitetsbrist, vilket återspeglas i förfrågningarna inom industrin och byggandet. Utöver högre inkomster påverkas den privata konsumtionen även av den förbättrade sysselsättningen.

Exporten väntas fortsätta växa 2018. Maskin- och apparatexporten utvecklas positivt och de investeringar som har gjorts i skogsindustrin märks i sin helhet i exporten 2018. I synnerhet exporten av fordon växer kraftigt 2018. Varuimporten ökade under årets första kvartal bland annat inom import av varaktiga konsumtionsvaror och investeringstillgångar. Serviceimporten växte snabbare än varuimporten. Under prognosperioden kommer varuimporten av sådana mellanprodukter som exportindustrin använder att öka.

Tack vare den fortsatt starka ekonomiska tillväxten och den större efterfrågan på arbetskraft ökar antalet sysselsatta 2018 med 1,9 % från föregående år, vilket betyder att sysselsättningsgraden stiger till 71,2 procent. Inflationsprognosen för innevarande år är 1,1 % mätt med det nationella konsumentprisindexet. I år är det framför allt priserna på tjänster, livsmedel och energi som påverkar inflationen höjande. Förändringarna i priserna på varor bromsar även i år upp inflationen. Däremot ökar inflationen med uppskattningsvis 0,3 – 0,4 procentenheter till följd av förändringarna i den indirekta beskattningen.

År 2019 kommer tillväxten i BNP att avta till 1,8 procent. Enligt prognoserna kommer investeringarnas tillväxt tydligt att avta 2019. Detta beror i synnerhet på att antalet påbörjade, nya byggnadsprojekt börjar minska. Investeringsbeslut gällande stora skogsindustriprojekt har dessutom skjutits upp.

År 2019 stöder stigande inkomster och förbättrad sysselsättning den privata konsumtionens tillväxt. Lönebeloppet ökar 3,5 % och sörjer för att tillväxten i hushållens tillgängliga inkomster är snabb jämfört med de senaste åren. Tillväxten i hushållens reella tillgängliga inkomster avtar dock i takt med att inflationen ökar vilket leder till avtagande tillväxt i den privata konsumtionen.

Trots att den snabba, bra tillväxten i världshandeln skapar bättre utsikter för den finländska exporten, ökar Finlands beräknade efterfrågan på export långsammare än tillväxten i världshandeln i takt med den måttligare tillväxten inom euroområdet och 2019 växer även exporten långsammare än världshandeln. Trots att serviceexporten hela tiden ökar grundar sig exporten också i fortsättningen främst på varuexport.

Under prognosperioden upprätthålls efterfrågan på arbetskraft av den fortsatt relativt snabba tillväxten i bruttonationalprodukten och den måttliga reallöneutvecklingen. Till följd av det stora antalet arbetslösa och dolt arbetslösa samt åtgärder som har ökat utbudet på arbetskraft begränsar tillgången till arbetskraft ännu inte sysselsättningsstillväxten och den ekonomiska tillväxten för ekonomin som helhet. Inom enskilda branscher kan bristen på kunnig arbetskraft redan utgöra ett hinder för tillväxt. Antalet sysselsatta ökar med 1,0 % 2019 och 0,7 % 2020. Sysselsättningsgraden ökar till 72 procent. 2019 och ytterligare till 72,6 procent 2020.

År 2020 växer BNP med 1,7 %. Den avtagande tillväxten beror i hög grad på den privata konsumtionsefterfrågan, då en utjämning sker i hushållens tillgängliga inkomster. Till följd av den snabbare inflationen avtar tillväxten för de reella, tillgängliga inkomsterna, trots att den förbättrade sysselsättningen samtidigt stöder tillväxten. I och med att investeringarna i produktion ökar, bl.a. tack vare stora projekt planerade inom skogsindustrin, kommer tillväxten inom privata investeringar fortsättningsvis att vara bra. Sysselsättningen förbättras alltjämt, men dock något långsammare än tidigare.

Under prognosperioden är trycket på inflationen måttligt, trots att det finns färre fria resurser i nationalekonomin då produktionsklyftan sluts och produktionen så småningom överskrider sin uppskattade, potentiella nivå. Åren 2019 och 2020 kommer det nationella konsumentprisindexet troligen att öka med 1,4 % och 1,6 %.

Den ekonomiska tillväxten stärker den offentliga ekonomin

Som en följd av bra ekonomisk tillväxt minskar underskottet i den offentliga ekonomin och skulden i förhållande till bruttonationalprodukten sjunker under de närmaste åren. Efter den långa perioden med svag ekonomisk utveckling är den offentliga ekonomin dock fortfarande betydligt mera sårbar än under perioden före finanskrisen. Buffertarna för framtida utgiftstryck och lågkonjunkturer är fortfarande ytterst små. Under nästa årtionde kommer den åldrande befolkningen att orsaka ett tryck på den offentliga ekonomin, då i synnerhet vård- och omvårdnadsutgifterna ökar snabbt.

Av undersektorerna i den offentliga förvaltningen uppvisar statsekonomin det största underskottet. Regionalförvaltningen kommer också att uppvisa ett litet underskott. Landskapsförvaltningen, som inleder sin verksamhet 2020, uppvisar också ett underskott. Landskapsförvaltningens underskott beror i hög grad på sådana investeringar i lokaler inom sjukvårdsdistrikten där besluten fattats redan tidigare och som överförs på landskapens lokalcentraler. Under de närmaste åren kommer socialskyddsfondernas överskott att minska något.

Risker i den ekonomiska utvecklingen

Inom världsekonomin ligger risktyngdpunkten fortfarande på negativa risker. Protektionism och hotet om ett handelskrig utgör den centrala negativa risken. De handelspolitiska åtgärder som Förenta staterna har vidtagit har resulterat i en åtstramning av läget mellan centrala handelspartner. Åtgärder som begränsar handeln skulle försvåra företagens verksamhet och försvaga den nytta konsumenternas får.

De stål- och aluminiumtullar som Förenta staterna har infört påverkar endast i relativt låg grad direkt den finländska exporten, eftersom exporten av stålprodukter till Förenta staterna är ganska liten. Enligt tullens statistik utgjorde andelen aluminium- och stålprodukter, som omfattas av importtullarna, 2017 endast 1,8 % av Finlands totala export till Förenta staterna. Om uppställandet av handelshinder får en större spridning kan det dock leda till att efterfrågetillväxten avtar i hela världen. De indirekta effekterna av åtstramad protektionism återspeglas naturligtvis kraftigare även på den finländska exporten.

Osäkerheten i anknytning till den italienska ekonomin ökar eventuellt. Den ytterst höga offentliga skuldsättningen, den sköra banksektorn samt de många strukturella problemen i ekonomin utgör orosmoment som kan försvaga utsikterna för euroområdet. Euroområdets institutioner har å andra sidan bättre beredskap att tåla och upplösa kriser än innan de senaste årens skuldkris.

Snabbare ekonomisk tillväxt i industriländerna, i synnerhet i Europa, än väntat och fortsatt implementering av tillväxtstödande reformer, utgör de mest betydande positiva riskerna.

Riskerna i anknytning till Finlands ekonomi är i balans. Den snabbare investeringstakten 2020 grundar sig delvis på när stora projekt blir aktuella, vilket är förknippat med risker. Ett storskaligt genomförande av stora projekt skulle öka investeringarna till en nivå betydligt högre än vad som beräknats i de nuvarande prognoserna.

Hushållens växande skuldsättning har stigit till en extremt hög nivå. Skulden är koncentrerad till en relativt liten grupp hushåll, som är speciellt känslig för en negativ utveckling i ekonomin eller på bostadsmarknaden. Hushållens konsumtionsmöjligheter kan påverkas av om utvecklingen i hushållens skuldsättning och på bostadsmarknaden utlöses.

Tabell 1. Centrala prognostal

	2017	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	md euro	procentuell volymförändring					
BNP till marknadspris	224	0,1	2,3	2,7	2,9	1,8	1,7
Import	85	3,2	5,4	3,7	3,4	3,0	2,6
Totalutbud	309	1,0	3,1	3,0	3,1	2,1	1,9
Export	86	0,9	3,5	7,8	4,9	4,0	3,2
Konsumtion	174	1,3	1,7	1,6	1,6	1,2	1,2
privat	122	1,7	1,7	1,7	2,0	1,6	1,4
offentlig	52	0,2	1,5	1,6	0,7	0,4	0,9
Investeringar	51	0,7	8,0	5,8	4,5	1,9	2,1
privat	42	2,2	8,2	8,1	4,8	1,9	2,9
offentlig	9	-5,2	7,4	-4,3	3,2	1,8	-1,8
Totalefterfrågan	311	1,2	2,9	3,5	3,2	2,2	2,0
inhemsk efterfrågan	225	1,3	2,7	2,0	2,5	1,5	1,5

Tabell 2. Andra centrala prognostal

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
BNP, md euro	210	216	224	234	242	251
Tjänster, volymförändring, %	0,4	1,5	2,9	2,7	1,9	1,7
Industri, volymförändring, %	-1,7	1,9	3,9	5,9	2,6	2,0
Arbetets produktivitet, förändring, %	0,2	1,7	2,5	1,3	1,0	1,0
Sysselsatta, förändring, %	-0,4	0,5	1,0	1,9	1,0	0,7
Sysselsättningsgrad, %	68,1	68,7	69,6	71,2	72,0	72,6
Arbetslöshetsgrad, %	9,4	8,8	8,6	8,0	7,5	7,0
Konsumentprisindex, förändring, %	-0,2	0,4	0,7	1,1	1,4	1,6
Förtjänstnivåindex, förändring, %	1,4	0,9	0,3	1,8	2,6	2,8
Bytesbalans, md euro	-1,5	-0,7	1,6	1,4	1,9	2,0
Bytesbalans, i förhållande till BNP, %	-0,7	-0,3	0,7	0,6	0,8	0,8
Korta räntor (3 mån, Euribor), %	-0,0	-0,3	-0,3	-0,3	-0,1	0,1
Långa räntor (statens obligationer, 10 år), %	0,7	0,4	0,6	1,0	1,3	1,7
Offentliga utgifter, i förhållande till BNP, %	57,1	55,9	53,6	52,4	51,9	51,7
Skattegrad, i förhållande till BNP, %	43,9	44,0	43,3	42,2	42,1	41,8
Offentliga sektorns finansiella sparande, i förhållande till BNP, %	-2,8	-1,8	-0,6	-0,7	-0,3	-0,1
Statens finansiella sparande, i förhållande till BNP, %	-3,0	-2,7	-1,7	-1,7	-0,9	-0,6
Offentliga sektorns bruttoskuld, i förhållande till BNP, %	63,5	62,9	61,3	60,0	59,4	58,4
Statens skuld, i förhållande till BNP, %	47,6	47,4	47,2	46,3	45,8	45,0

BERÄKNING AV EFFEKTERNA AV EN FÖRSÄMRAD EXPORTEFTERFRÅGAN

Under en period av fortsatt högkonjunktur i Finland, är skäl att göra en granskning av vilka effekter eventuella negativa chocker har på tillväxten. Nedan granskas de totalekonomiska effekterna av en tillfällig försvagning av efterfrågan på export med FM:s ekonomiska avdelnings makromodell (KOOOMA). Under de senaste två åren har den finländska ekonomiska utvecklingen i viss mån grundat sig på växande export, som varit en följd av den starka tillväxten i världsekonomin och världshandeln. Trots att utvecklingen har varit gynnsam kan vissa risker skönjas i världsekonomin. Som exempel på dessa kan bland annat nämnas protektionistiska åtgärder och ökad politisk osäkerhet. I många exportländer har högkonjunkturen dessutom fortsatt i flera år och tillväxtutsikterna i euroområdet har försvagats något.

Ett naturligt sätt att modellera effekterna av utländska chocker i KOOOMA-modellen sker via efterfrågan på export. Resultaten har rapporterats som avvikelser från ekonomins jämviktsspår, som till exempel kan vara FM:s ekonomiska avdelnings uppskattning av den ekonomiska utvecklingen som presenteras i denna publikation. I beräkningen har en chock som försvagar efterfrågan på export i Finland med fem procent under det andra kvartalet 2018 använts. Enligt antagandet kommer chocken att försvagas med tiden, så att dess effekt på exportefterfrågan utgör endast cirka två procent år 2019.

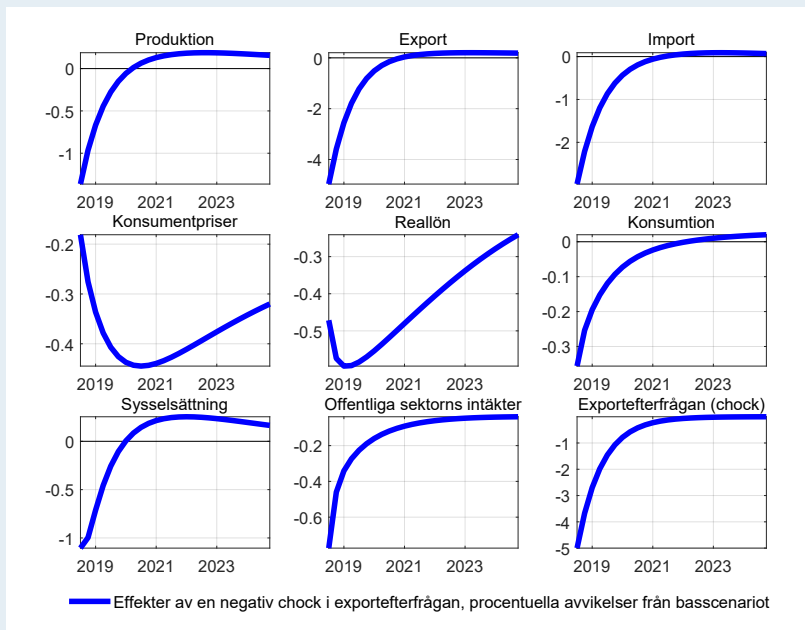
En negativ efterfrågechock försvagar ekonomin. Den totala produktionen minskar med drygt en procent till följd av att nettoexporten sjunker. Som en direkt följd av chocken sjunker exporten med fem procent. Importen minskar också eftersom en del av importen används för tillverkning av exportprodukter. Importen minskar dock mindre än exporten eftersom en del av importen säljs direkt till konsumenterna.

Den negativa efterfrågechocken försämrar även produktionsutsikterna för exportföretagen och den inhemska produktionen. Då efterfrågan på export minskar uppstår ett överutbud i ekonomin, vilket skapar ett negativt tryck på priser och löner. Konsumentpriserna sjunker något mindre än lönerna, vilket leder till att den negativa reallöneutvecklingen tillfälligt försvagar den privata konsumtionen. Företagens försämrade avkastningsförväntningar resulterar i att antalet öppna arbetsplatser minskar och arbetslösheten ökar. Detta märks för sin del främst i statens skatteinkomster, det vill säga att skatteinkomsterna minskar och underskottet ökar.

Till följd av en minskad exportefterfrågan växer Finlands bruttonationalprodukt i två år långsammare jämfört med ett scenario där ekonomin inte blivit utsatt av den negativa exportchocken. I och med att reallönerna och de relativa exportpriserna i Finland sjunkit, börjar dock utsikterna under det tredje året hos exportföretagen och inom den inhemska produktionen att förbättras. Företagen ökar sin produktion och gör nyanställningar, vilket leder till bättre sysselsättning. Lönerna i modellen antas vara stela

även uppåt. I jämförelse med jämviktsspåret kommer alltså lönerna att vara något lägre, vilket leder till en något högre sysselsättning och produktion. Då effekterna av chocken avtar börjar exporten återgå till sitt jämviktsspår. Importen följer utvecklingen i exporten och den privata konsumtionen.

Sammanfattat kan man konstatera att en chock i exportefterfrågan har betydande effekter på en liten, öppen ekonomi likt den finländska ekonomin. Chocken återspeglar sig inte enbart i utrikeshandeln, utan även snabbt i den privata konsumtionen samt i den offentliga ekonomin så att konsumtionen krymper och statsskulden ökar. Inom ett medellångt tidsintervall återfår den privata konsumtionen och statsskulden sitt jämviktsläge. Antaganden om lönestelhet i modellen, samt exempelvis förtroendet hos konsumenterna och företagen påverkar i praktiken dock anpassningstakten.

1 Ekonomiska utsikter

1.1 Global ekonomi

Världsekonomin växer snabbast innevarande år

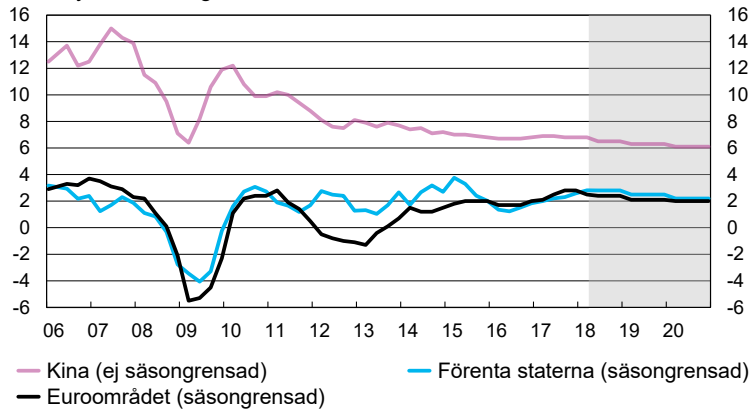
Under prognosperioden kommer den positiva utvecklingen i världsekonomin att fortsätta. Totalproduktionen växer snabbast under innevarande år, då flera stora ekonomier ligger nära sin produktionspotential eller till och med överskrider den. Högkonjunkturen fortsätter de närmaste åren, men många prognosindikatorer visar på en svagt avtagande tillväxt i världsekonomin. Världshandeln växer även snabbast innevarande år.

I år bygger takten för den ekonomiska tillväxten i Förenta staterna på en expansiv finanspolitik. Tillväxten accelererar i synnerhet till följd av de förändringar i beskattningspolitiken som tillkännagavs i slutet av senaste år. Arbetslösheten ligger på en ytterst låg nivå, konsumenternas har ett högt förtroende och inflationen börjar ta fart. Landets centralbank torde fortsätta sin politik med höjning av styrräntorna. Utsikterna för den närmaste framtiden är dock något svagare: inköpschefsindexet för industrin samt volymen nya ingående beställningar har börjat sjunka i början av innevarande år. Under prognosperioden kommer den ekonomiska tillväxten därför att avta något.

Även inom euroområdet råder högkonjunktur. I år kommer tillväxten troligen att ligga på fjolårsnivå, men förhandsinformationen indikerar en klart avtagande tillväxt i flera länder under det första kvartalet innevarande år. Under början av året har prognosindikatorerna klart börjat sjunka, även om de fortfarande ligger på en relativt hög nivå. I synnerhet i Tyskland har industrins förtroende vänt och är klart sjunkande. Inflationen stannar på en låg nivå.

Bruttonationalprodukt

volymförändring, %

Källa: Nationella statistikmyndigheter, FM

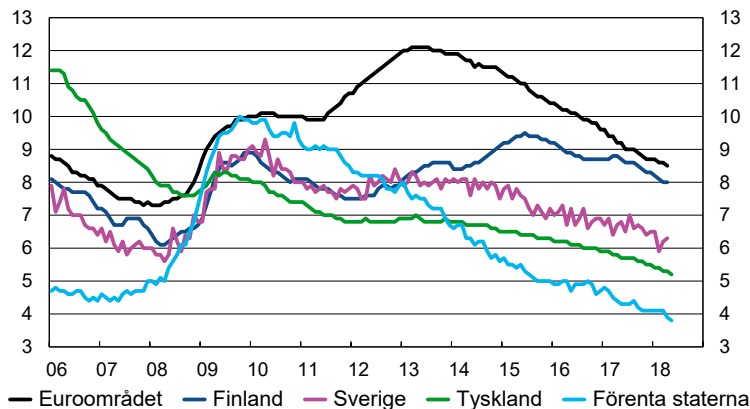
VM34170

I Storbritannien är utsikterna svaga i stor utsträckning till följd av den osäkerhet som Brexit orsakar. Under prognosperioden avtar den ekonomiska tillväxten till under en procent årligen. Likaså håller den ekonomiska tillväxten i Sverige på att avta efter en lång period med snabb tillväxt. Situationen på bostadsmarknaden kastar en skugga över utsikterna.

Enligt preliminära uppgifter vände den ekonomiska utvecklingen i Japan och blev negativ under det första kvartalet i år. Konsumenternas förtroende är högt, men deflationshotet är ännu inte helt eliminerat. Dynamiken i ekonomin begränsas av att befolkningen åldras och antalet personer i arbetsför ålder minskar.

Arbetslöshetsgrad

säsongrensad, %

Källa: Macrobond, nationella statistikmyndigheter

VM34170

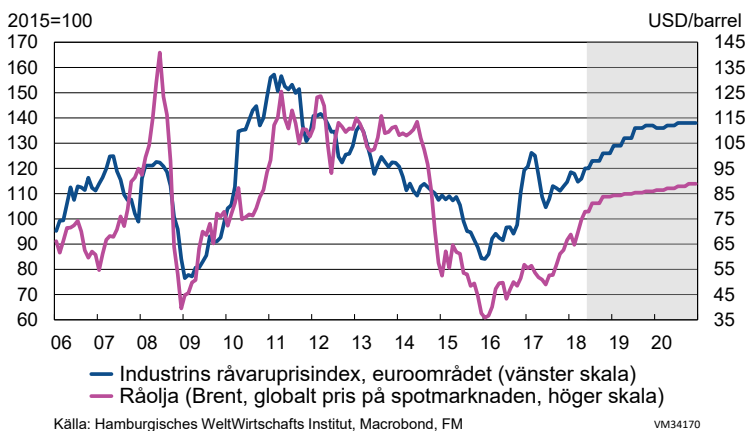
I Kina fortsätter den snabba, men dock avtagande tillväxten. De preliminära uppgifterna för början av året indikerar en relativt snabb tillväxt och prognosindikatorerna ger en svagt positiv bild av utsikterna för den närmaste framtiden. Exporten och investeringarna avtar i någon mån. Överskottet i bytesbalansen fortsätter att minska då tyngdpunkten för tillväxten förskjuts från export till konsumtion.

I Ryssland fortsätter en relativt svag ekonomisk tillväxt, trots att de stigande priserna på olja stimulerar konsumtionen och investeringarna. Ensidig produktionsstruktur, svag avkastningsutveckling samt många andra strukturella faktorer utgör begränsningar för en bestående förbättring av ekonomin.

Utsikterna i de övriga tillväxtekonomierna är huvudsakligen positiva. Den ekonomiska tillväxten i Indien är fortsättningsvis snabb. Efter en relativt lång period med svårigheter håller den ekonomiska tillväxten på att återhämta sig i Brasilien. Likaså börjar utsikterna för Sydafrika förbättras då den politiska situationen klarnat, trots att en kraftig nedgång skedde i totalproduktionen under det första kvartalet i år.

De snabbt stigande priserna på råolja under de senaste månaderna är en återspeglning av OPEC:s och Rysslands produktionsbegränsningar, spänningarna i Mellanöstern samt den utdragna krisen i Venezuela. Höjningen beror alltså långt på produktionsfaktorer, även om den snabba tillväxten i världsekonomin också ökar efterfrågan på råolja. Priserna på råämnen för industrin stiger vid kraftig ekonomisk tillväxt.

Råvarupriser

I Förenta staterna har räntorna stigit i takt med ökande inflation. Inom euroområdet har räntorna utvecklats måttligt med undantag för situationen i Italien under den senaste tiden. Inom de närmaste åren kommer både de korta och de långa räntorna att stiga i Europa.

Kulmen nådd för snabb tillväxt i världshandeln

Tillväxten i världshandeln blev snabbare mot slutet av senaste år. Tillväxten kommer fortsättningsvis att vara snabb innevarande år, främst tack vare utvecklingen i Förenta staterna och tillväxtekonomierna. För Euroområdets del har en obetydligare handelsutveckling skett. Under de närmaste åren kommer tillväxten i världshandeln att avta något, men den kommer fortsättningsvis att vara relativt snabb. Här accentueras i synnerhet tillväxtekonomiernas betydelse. Förhållandet mellan tillväxten i världshandeln och den ekonomiska tillväxten sjunker något.

Källa: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, Statistikcentralen, FM

VM34170

Risiktyngdpunkten ligger mera på nedgång

Den senaste tidens utveckling i världsekonomin medför att tyngdpunkten för riskerna ligger i något mera negativ riktning än i tidigare prognoser.

Den centrala negativa risken är protektionism och hotet om ett handelskrig. Förenta staternas handelspolitiska åtgärder har lett till en åtstramad situation mellan de

viktigaste handelspartnerna. Åtgärder som begränsar handeln skulle försvåra företagens verksamhet och försvaga konsumenternas nytta. Drivet till sin spets skulle protektionismen kunna minska tillväxten i världshandeln och världsekonomin.

Osäkerheten kring den italienska ekonomin ökar. Den extremt höga offentliga skuldsättningsgraden, den sköra banksektorn samt de många strukturella problemen i ekonomin är oroväckande, vilket kan försvaga utsikterna inom euroområdet. Institutionerna i euroområdet är å sin sida starkare än innan de senaste årens skuld-kris.

De geopolitiska spänningarna har ökat i synnerhet i Mellanöstern. En tillspetsning av situationen där skulle snabbt återspegla sig som en höjning av priset på råolja till och med till en nivå högre än under den senaste tiden.

Såsom positiv risk kan nämnas den positivare ekonomiska utvecklingen än väntat i industriländerna, speciellt i Förenta staterna och Europa. Den positiva sysselsättningsutvecklingen kan ge större stöd för konsumenternas förtroende än väntat. Räntorna, som stannar lägre än väntat, kan resultera i starkare utveckling av den privata konsumtionen.

Tabell 3. Bruttonationalprodukt

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	procentuell volymförändring					
Världen (PPP)	3,3	3,2	3,7	3,9	3,7	3,6
Euroområdet	2,2	1,8	2,4	2,4	2,1	2,0
EU	1,6	1,7	2,3	2,2	1,9	1,8
Tyskland	1,5	1,9	2,2	2,5	2,3	2,1
Frankrike	1,2	1,2	1,8	2,1	1,9	1,8
Sverige	3,9	3,3	2,4	2,7	2,1	1,9
Storbritannien	2,2	1,8	1,8	1,3	1,0	0,8
Förenta staterna	2,6	1,5	2,3	2,8	2,5	2,2
Japan	1,1	1,0	1,7	1,1	0,9	0,8
Kina	6,9	6,7	6,9	6,5	6,3	6,1
Indien				7,5	7,6	7,4
Ryssland	-3,7	-0,2	1,5	1,5	1,4	1,3

Källa: Eurostat, nationella statistikmyndigheter, IMF, FM

Tabell 4. Utgångsantaganden

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
Världshandelns tillväxt, %	2,0	1,6	4,7	4,9	4,7	4,4
USD/EUR	1,10	1,10	1,15	1,17	1,09	1,07
Industrins råvarupriser, EO, € (2015=100)	100,1	96,3	114,5	121,5	133,5	137,3
Råolja (Brent), \$/barrel	53,5	45,1	54,8	77,5	85,1	87,6
3 mån. Euribor, %	-0,0	-0,3	-0,3	-0,3	-0,1	0,1
Statens obligationer (10 år), %	0,7	0,4	0,6	1,0	1,3	1,7
Exportens marknadsandel (2000=100) ¹	90,3	92,2	95,0	95,0	94,3	93,2
Importpriser, %	-4,3	-2,8	3,5	2,6	2,4	2,1

1) Ökningen av exporten jämfört med tillväxten inom världshandeln

Källa: Nationella statistikmyndigheter, CPB, HWWI, Reuters, FM

1.2 Utrikeshandel

Finlands utrikeshandel ökade kraftigt 2017. Exportens tillväxt påskyndades av den snabba tillväxten i världshandeln, som fortsättningsvis kommer att vara snabb i synnerhet i början av prognosperioden. Under 2019 och 2020 växer världshandeln långsammare än i år. Euroområdet ekonomiska utveckling är dessutom måttligare, vilket bromsar upp tillväxten i exportefterfrågan.

1.2.1 Export och import

Exporten och importen fortsätter att öka

Enligt nuvarande uppgifter ökade exportvolymen under årets första kvartal med endast 0,3 % jämfört med motsvarande period föregående år. Serviceexporten ökade med 2,9 % under det första kvartalet, medan varuexporten sjönk något, - 0,3 %. För varuexportens del återspeglas fartygsleveranserna under det första kvartalet i fjol som en hög jämförelsenivå. I år väntas exporten fortsätta att växa med en takt på något under fem procent.

Den snabba exporttillväxten 2017 påverkades av den snabba tillväxten i världshandeln. Varuexporten till euroområdet ökade snabbt, men även utanför euroområdet var exporttillväxten jämn. Innevarande år har utsikterna för euroområdet dock svagt försämrats. Detta betyder att Finlands kalkylmässiga exportefterfrågan utvecklas

svagare än utvecklingen i världshandeln. Euroområdet andel av exporten är stor, men å andra sidan återspeglas de gynnsamma utsikterna för ekonomierna i Förenta staterna och tillväxtekonomierna som en ökning av exportefterfrågan. Exporten växer de facto just nu fortfarande relativt snabbt.

Inom varuexporten har exporten av fordon vuxit betydligt under början av 2018 och exporttillväxten väntas fortsätta. Exporten av maskiner och apparater utvecklas även positivt. De investeringar som skogsindustrin tidigare gjort syns även i full skala i exporten under 2018. Serviceexporten fortsätter liksom varuexporten att växa, men även den något långsammare än föregående år. Totalt består knappt en tredjedel av exporten av serviceexport och under prognosperioden väntas denna andel vara oförändrad.

Enligt uppgifter från räkenskaperna ökade importvolymen snabbare än exporten under årets första kvartal, 2,7 %. Bland annat importen av varaktiga konsumtionsvaror och investeringstillgångar bidrog till importtillväxten. Varuimporten ökade med 2,2 % och serviceimporten med 3,7 %. Under prognosperioden påskyndas varuimporten av importen av mellanprodukter för exportindustrin. I synnerhet tillväxten inom konsumtionstillgångar är å sin sida jämn.

Tabell 5. Utrikeshandeln

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	procentuell volymförändring					
Exports av varor och tjänster	0,9	3,5	7,8	4,9	4,0	3,2
Import av varor och tjänster	3,2	5,4	3,7	3,4	3,0	2,6
	procentuell prisförändring					
Export av varor och tjänster	-0,9	-1,8	2,9	2,1	1,9	1,5
Import av varor och tjänster	-4,3	-2,8	3,5	2,6	2,4	2,1

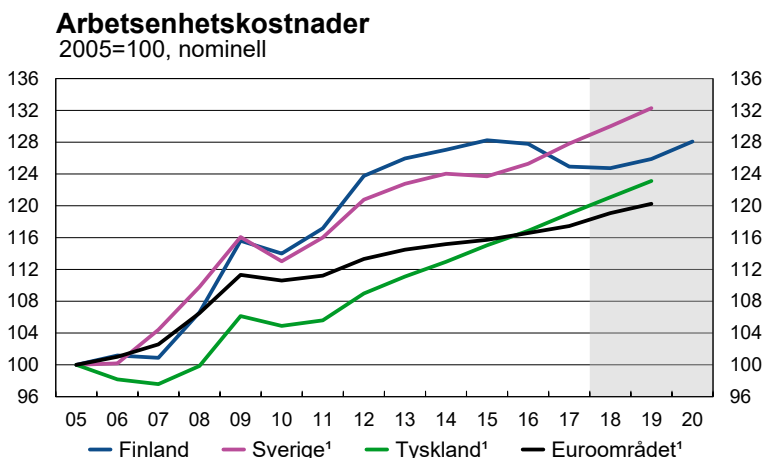
1.2.2 Priser och bytesbalans

Fortsatt överskott i bytesbalansen

Prisutvecklingen för de råämnen som industrin använder och olja märks allra kraftigast i form av växande importpriser 2018. I början av 2018 orsakar dollarkursen ett sänkande tryck på importpriserna, men i takt med att prognosperioden fortskrider stärks kursen, vilket leder till högre importpriser. Både import- och exportpriserna stiger snabbast under 2018 och måttligare under de kommande åren. Under hela prognosperioden ökar värdet på importen och exporten till följd av både volymtillväxt och prisstegring.

Bytesbalansen förbättrades svagt under 2017, men under prognosperioden försvagas bytesbalansen eftersom importpriserna kommer att stiga mera än exportpriserna. Bytesbalansen försvagas dock måttligt eftersom prisstegringen i importen av råämnen också återspeglar sig som en höjning av exportpriserna. Förutsättningarna för exporten förbättras i början av prognosperioden av utvecklingen i arbetsenhetskostnaderna, vilken trots stigande löner är måttlig i jämförelse med konkurrentländerna. I slutet av prognosperioden förbättras exportförutsättningarna igen tack vare att kursen på euro försvagas.

Även om bra tillväxt i världshandeln skapar bättre utsikter för den finländska exporten under prognosperioden, kommer Finlands kalkylerade exportefterfrågan att i linje med den måttligare tillväxten inom euroområdet växa långsammare än

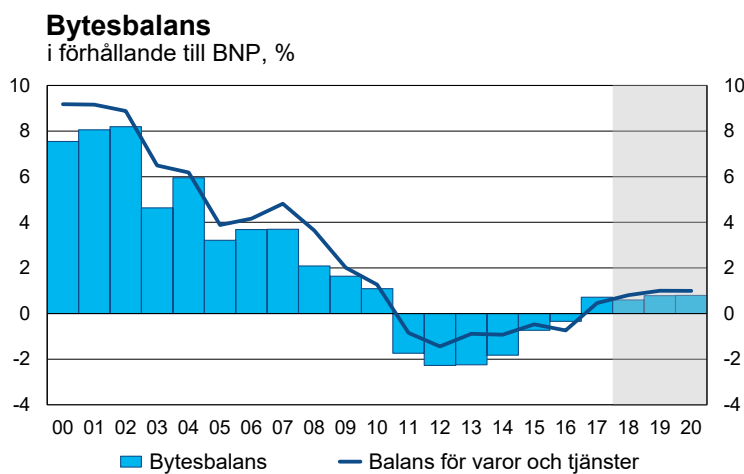
¹ Europeiska kommissionens prognos

Källa: Europeiska kommissionen, Statistikcentralen, FM

VM34170

världshandeln. Exporten växer lika mycket som världshandeln växer 2018, men redan 2019 växer exporten långsammare än världshandeln. Exporten kommer också i fortsättningen huvudsakligen att bestå av varuexport.

Enligt de för tillfället tillgängliga uppgifterna uppvisade bytesbalansen 1,6 miljarder euro överskott 2017 i handelsbalansens fotspår, men servicebalansen uppvisade fortfarande ett underskott. Under hela prognosperioden kommer bytesbalansen stadigt att visa ett överskott framför allt tack vare den positiva utvecklingen i nettoexportvolymerna. Under prognosperioden förutspås underskottet i servicebalansen minska genom tillväxt i serviceexporten. Överskottet i bytesbalansen minskar för sin del något till följd av att importpriserna stiger snabbare än exportpriserna samt till följd av underskottet i ersättningar för produktionsfaktorer och inkomstöverföringar.

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34170

Tabell 6. Bytesbalansen

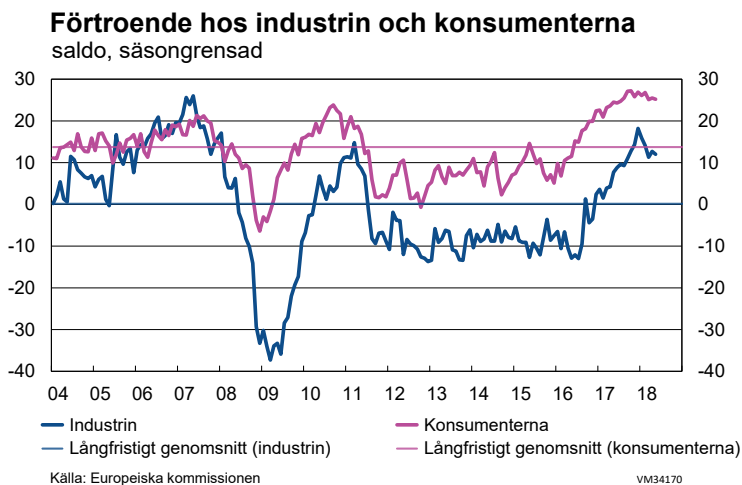
	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	md euro					
Balans för varor och tjänster	-1,0	-1,6	1,0	1,9	2,4	2,5
Faktorinkomster och transfereringar, netto	-0,5	0,9	0,6	-0,5	-0,5	-0,5
Bytesbalans	-1,5	-0,7	1,6	1,4	1,9	2,0
Bytesbalans, i förhållande till BNP, %	-0,7	-0,3	0,7	0,6	0,8	0,8

1.3 Inhemsk efterfrågan

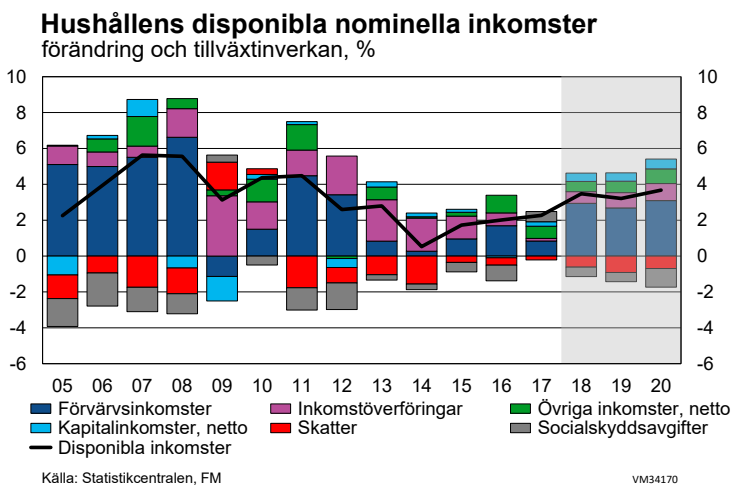
1.3.1 Privatkonsumtion

Sysselsättningen stöder ökad konsumtion

År 2018 stöder stigande sysselsättning och den höjda inkomstnivån den privata konsumtionens tillväxt. Lönebeloppstillväxten ökar till fyra procent. Hushållens tillgängliga inkomster ökar, men då inflationen blir snabbare stannar realinkomstillväxten på en måttligare nivå. I början av året accelererade tillväxten inom varaktiga konsumtionsvaror och bland alla konsumtionens tillgångsklasser växer denna fortfarande snabbast. Även inom de övriga tillgångsklasserna ökar konsumtionstillväxten i år jämfört med i fjol.

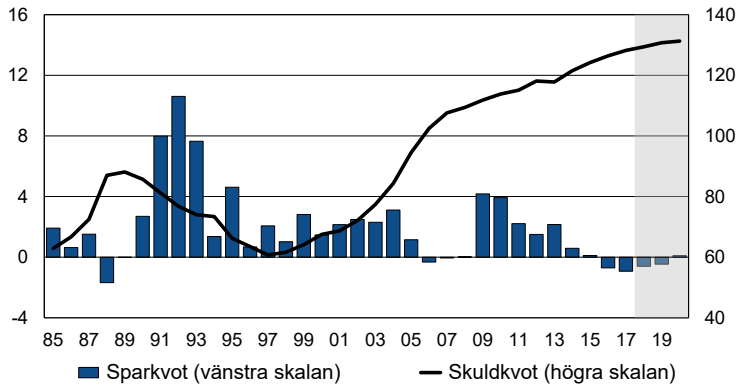
De ökade inkomstöverföringarna stöder också tillväxten i hushållens tillgängliga inkomster. De växande pensionsinkomsterna stöder de tillgängliga inkomsternas tillväxt, i och med att den förbättrade sysselsättningen bromsar upp ökningen av inkomstöverföringarna samt de tillgängliga inkomsternas tillväxt. Ändringarna i beskattningen fortsätter att förbättra löntagarens köpkraft. Hushållens sparkvot förbättras jämfört med 2017, men stannar fortfarande på en exceptionellt låg nivå.

Den privata konsumtionens tillväxt stöds 2019 utöver den förbättrade inkomstnivån även av förbättrad sysselsättning. Lönebeloppet ökar med 3,5 % och upprätthåller en snabbare tillväxt i hushållens tillgängliga inkomster än de senaste åren. Reellt sett avtar dock tillväxten i hushållens tillgängliga inkomster då inflationen blir snabbare, vilket bromsar upp den privata konsumtionens tillväxt. Likaså vänder den stödande effekten av beskattningen på köpkraften och blir negativ 2019. Konsumtionstillväxten kommer därmed att avta, vilket ytterligare förbättrar hushållens sparande.

År 2020 påverkas lönebeloppets tillväxt främst av den allt snabbare inkomstnivåstillväxten. Likaså stöder den förbättrade sysselsättningen, även om den avtar, tillväxten i hushållens köpkraft. Då inflationen blir högre avtar reallönetillväxten, vilket betyder att den privata konsumtionens tillväxt ytterligare avtar. Återställandet av sparat till sina i det närmaste historiska medelvärden fortsätter också 2020. Hushållens skuldsättning i förhållande till de tillgängliga inkomsterna fortsätter. Den låga räntenivån, den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden, lättare villkor i de nya bostadslånen, en aktivare bostadsmarknad samt kraftig ökning av bostadsbyggandet stöder denna tendens. Problemen med skuldsättningen kommer dock att accentueras då räntorna i framtiden stiger och hushållen blir tvungna att ge avkall på sin övriga konsumtion.

Hushållens sparande och skuldsättning andel av de disponibla inkomsterna, %

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34170

1.3.2 Offentlig konsumtion

De största posterna inom den offentliga konsumtionen utgörs av personalkostnader samt köpta varor och tjänster. Den offentliga konsumtionens andel av BNP minskar något under prognosperioden eftersom de offentliga konsumtionsutgifterna ökar måttligare än BNP-värdet. Under de följande åren kommer den offentliga konsumtionens tillväxt att fortsätta vara långsam. I synnerhet konkurrenskraftsavalet och anpassningsåtgärderna minskar tillväxten. Därför kommer ökningen av den offentliga konsumtionens bidrag till BNP att sjunka från 0,4 procentenheter 2017 till 0,2 procentenheter under prognosperioden.

Priset på den offentliga konsumtionen påverkas 2018 och 2019 bl.a. av löneförhöjningar och en resultatpost av engångsnatur. Priset kommer dessutom 2019 att stiga till följd av att den nedskärning i semesterersättningen som fanns i konkurrenskraftsavalet upphör.

Tabell 7. Konsumtion

	2017	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	andel, %	procentuell volymförändring					
Privat konsumtion	100,0	1,7	1,7	1,7	2,0	1,6	1,4
Hushåll	95,4	1,9	1,8	1,8	2,1	1,7	1,4
Varaktiga konsumtionsvaror	8,0	2,9	5,0	4,7	5,3	2,3	2,1
Halvvaraktiga konsumtionsvaror	7,7	1,0	1,2	2,3	3,1	1,1	0,9
Dagliga varor	25,7	0,7	0,9	1,0	1,1	1,4	1,2
Tjänster	53,1	1,4	1,6	1,6	1,8	1,6	1,4
Icke vinstsyftande samfund	4,6	-2,0	1,5	-1,0	0,0	0,5	0,5
Offentlig konsumtion	100,0	0,2	1,5	1,6	0,7	0,4	0,9
Totalt		1,3	1,7	1,6	1,6	1,2	1,2
Offentliga samfunds individuella konsumtionsutgifter		0,9	1,0	1,6	0,9	0,4	0,7
Individuella konsumtionsutgifter, totalt		1,5	1,6	1,7	1,2	1,1	1,4
Hushållens disponibla inkomster		1,7	2,0	2,3	3,5	3,2	3,7
Priset på privat konsumtion		0,3	0,9	0,9	1,1	1,4	1,7
Hushållens disponibla realinkomster		1,4	1,1	1,4	2,4	1,8	2,0
		procent					
Konsumtionens andel i bruttonationalprodukten (till löpande priser)		79,7	78,9	77,5	76,3	75,9	75,6
Hushållens sparkvot		0,1	-0,7	-0,9	-0,6	-0,5	0,1
Hushållens skuldkvot ¹		124,2	126,4	128,2	129,4	130,7	131,3

1) Hushållens skulder i slutet av året i förhållande till deras disponibla inkomst.

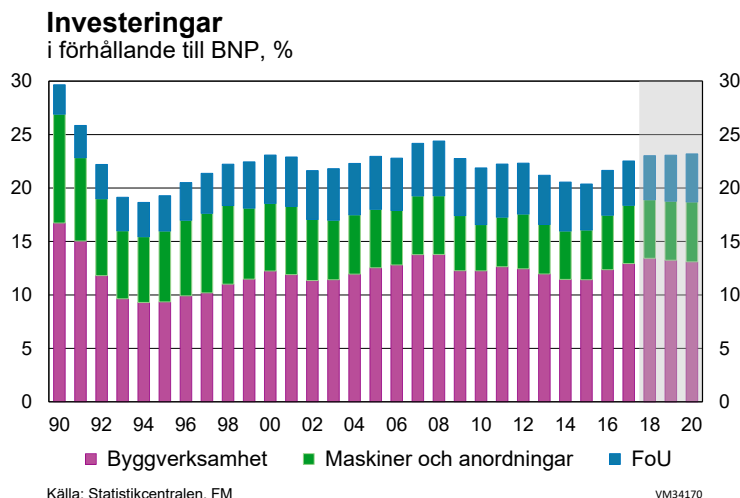
1.3.3 Privata investeringar

Investeringsstakten avtar

Under årets första kvartal ökade de privata investeringarna ytterst kraftigt; investeringarna i maskiner och anläggningar samt bostadsinvesteringarna uppvisade tvåsiffriga tillväxttal. I år görs en stor mängd investeringar. Bakgrunden till detta är kapacitetsbrist, som märks i industrins och byggnadsbranschens förfrågningar. Investeringsstillväxten förutspås dock avta betydligt 2019. Detta beror i synnerhet på att antalet nya byggnadsprojekt minskar. Dessutom har beslut gällande investeringar i stora skogsindustriprojekt skjutits upp. Effekten av investeringarna på tillväxten i bruttonationalprodukten kommer därmed att bli mindre i jämförelse med föregående prognos.

De privata investeringarna förutspås öka med inemot 5 % i år, med cirka 2 % 2019 och med cirka 3 % 2020. År 2020 tar tillväxten fart då de redan planerade stora projekten inleds. De privata investeringarna i förhållande till BNP stiger till cirka 19 ½ procent 2020. Investeringsgraden stiger snabbt, men som det ser ut i dag skulle den även i slutet av prognosperioden underskrida motsvarande förhållande år 2008.

Bostadsinvesteringarna har vuxit utan avbrott i redan över tre år. Eftersom den positiva sysselsättningsutvecklingen och de låga räntorna stöder hushållens efterfrågan på bostäder, kommer innevarande år fortfarande att uppvisa en stark tillväxt. Indikatorn som beskriver antalet erbjudna bostäder har fortsatt att sjunka. Däremot

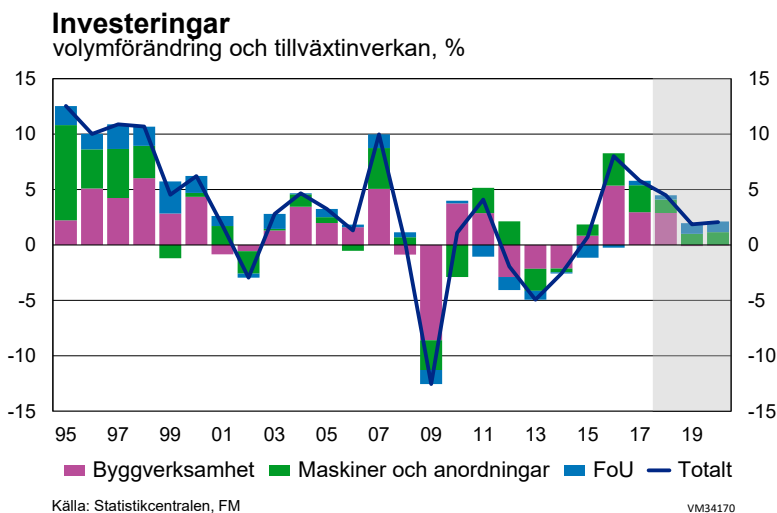
börjar investerarnas efterfrågan att vara osäker och i synnerhet på mindre orter är det möjligt att det sker snabba förändringar i efterfrågan.

Nästa år och det därpå följande året kommer antalet påbörjade bostadsbyggen, som stigit i höjderna, årligen att sjunka med några tusen vilket märks mycket snabbt i investeringssiffrorna. Byggandet varierar dock mycket regionalt. I huvudstadsregionen väntas nivån på bostadslånen vara hög under hela prognosperioden.

Under början av året har antalet beviljade byggnadstillstånd för andra husbyggnadsprojekt minskat med över 20 %. Eftersom byggnadstiderna är långa utgår man från att minskningen i antalet påbörjade lokal-, lager-, sjukhus- och affärslokalprojekt märks i investeringarna först nästa år. Till följd av ett flertal planerade stora projekt är utsikterna för 2020 dock bättre. Eftersom ett flertal projekt har beviljats bl.a. miljö- och byggnadstillstånd har sannolikheten för att de stora projekten realiserats ökat.

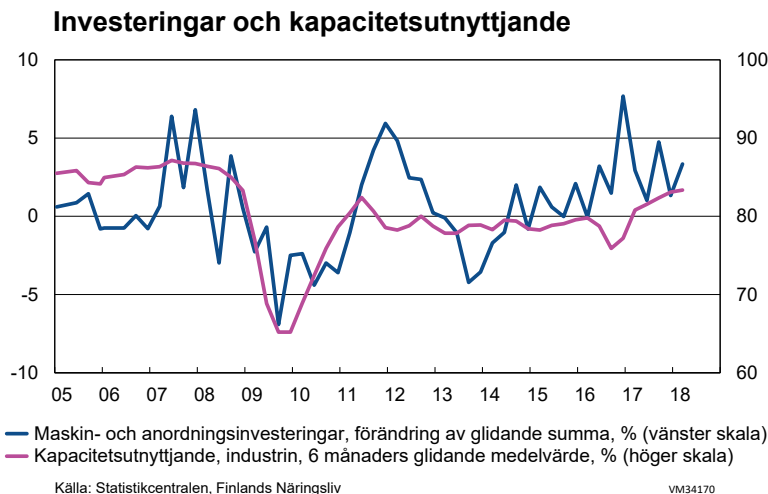
Enligt prognoserna kommer reparationsinvesteringarna att ligga på en relativt stabil nivå och under prognosperioden är den årliga tillväxten cirka två procent. Reparationer av bostäder beräknas vara livligare än reparationerna av övriga byggnader.

Investeringarna i mark- och vattenbyggande beräknas växa med 2½ % i år och nästa år. Tillväxten beräknas avta till knappt två procent 2020. Endast omkring en tredjedel av konstruktionerna och markförbättringen är privata investeringar.

Enligt uppskattningar kommer maskin-, anläggnings- och fordonsinvesteringarna fortsättningsvis att öka eftersom den ekonomiska tillväxten är god, det råder kapacitetsbrist och i synnerhet servicesektorns tillväxtförväntningar har stärkts. Servicebranscherna står för över hälften av dessa investeringar. Enligt industrins egna uppskattningar kommer deras investeringar i inventarier att sjunka i år då ett flertal stora projekt blev klara i fjol. Nästa år kommer den ekonomiska tillväxten ytterligare att stöda investeringarna i inventarier, men nu i lägre grad än tidigare. På längre sikt kan de planerade stora projekten i betydande grad höja investeringarna i maskiner och apparater i vårt land.

Under början av året minskade investeringarna i forsknings- och utvecklingsverksamhet något och i år beräknas tillväxten stanna vid några procent. Nästa år och året därpå beräknas de dock bli starkare i enlighet med de tidigare förväntningarna och öka med cirka fem procent årligen.

Tabell 8. Realinvesteringar enligt kapitalvarutyp

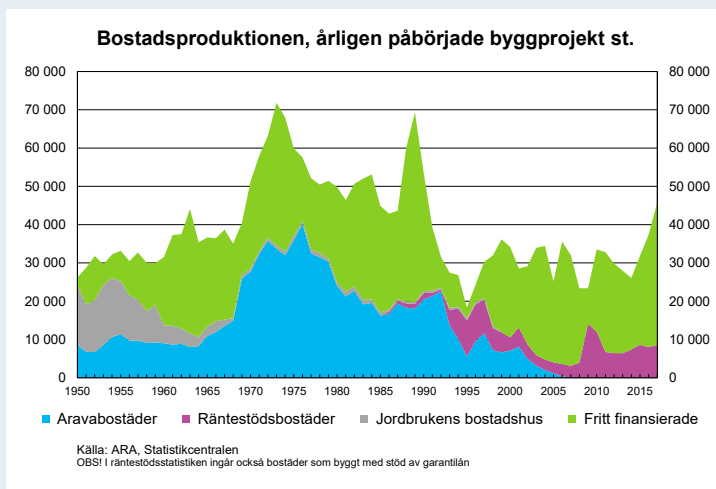
	2017	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	andel, %	procentuell volymförändring					
Husbyggande	47,8	2,0	9,7	5,8	5,5	-0,7	-0,5
Bostäder	28,6	2,0	10,3	5,5	7,1	-0,5	-2,5
Övriga hus	19,2	2,1	8,8	6,4	3,2	-1,0	2,8
Anläggningsverksamhet	9,6	-0,8	9,1	2,0	2,5	2,5	1,7
Maskiner och apparater	24,2	4,6	12,7	10,4	5,0	4,2	4,8
FoU-investeringar ¹	18,4	-5,2	-1,2	2,0	2,1	5,4	5,2
Totalt	100,0	0,7	8,0	5,8	4,5	1,9	2,1
Privata	82,8	2,2	8,2	8,1	4,8	1,9	2,9
Offentliga	17,2	-5,2	7,4	-4,3	3,2	1,8	-1,8
		procent					
Investeringarnas andel av BNP (till löpande priser)							
Realinvesteringar		20,4	21,6	22,5	23,0	23,1	23,2
Privata		16,5	17,6	18,7	19,1	19,2	19,4
Offentliga		3,9	4,1	3,9	3,9	3,9	3,8

1) Innehåller odlade tillgångar och produkter som skyddas av immateriell äganderätt

DEN STATSSTÖDDA BOSTADSPRODUKTIONEN HÖJER NU PRISET PÅ ALLT BYGGANDE

Staten stöder bostadsproduktionen på många olika sätt. De mest centrala stödformerna är räntestöd och garantier som beviljas för att bygga hyresbostäder och bostadsrättsbostäder. Staten stöder dessutom byggandet av fritt finansierade hyres- och ägarbostäder genom garantier. Statens åtaganden som hör samman med boende har vuxit till cirka 18 miljarder euro.

Sedan 2011 har det byggts i medeltal 7 000 statsstödda bostäder (s.k. ARA-bostäder) per år. ARA-produktionen har utökats, trots att den fritt finansierade bostadsproduktionen har vuxit rätt snabbt under de senaste åren. Det har förvisso redan länge varit ett mål att bygga fler bostäder eftersom det har rått bostadsbrist i huvudstadsregionen och delvis också i andra tillväxtcentra.

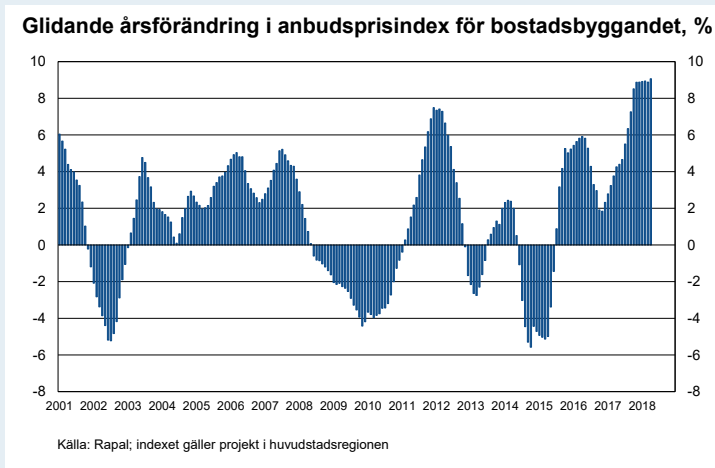

Det råder ett starkt konjunkturläge inom bygnadsbranschen och byggfirmornas kapacitet utnyttjades nästan fullt ut. Ett tecken på detta är att företagen i bygnadsbranschen lider av växande rekryteringssvårigheter (bl.a. EK 2.5.2018). Vidare har anbudspriserna på nybyggandet gått upp med en takt av nästan 10 % per år sedan slutet av fjolåret. Detta har också märkts i byggfirmornas ringa intresse för att bygga ARA-bostäder och i kraftigt stigande projektutgifter. Årsförändringen i priset för ARA-produktionen i huvudstadsregionen var i april 2018 redan över 12 %.

Att behålla ARA-produktionen på en hög nivå stärker samtidigt högkonjunkturen, eftersom den konkurrerar om samma produktionsfaktorer som det övriga byggandet och bidrar därmed till att höja priserna. Å andra sidan tränger ARA-produktionen sannolikt också ut fritt finansierad bostadsproduktion. Enligt en empirisk undersökning (VN TEAS 9/2018) av Elias Oikarinen minskar ARA-produktionen det fritt finansierade

byggandet med 40 procent. Detta innebär att då staten beviljar finansiering till tio ARA-bostäder så byggs det fyra fritt finansierade bostäder färre. Även om undersökningen inte gick in på hur stor den undanträngande effekten är i olika konjunkturlägen är det logiskt att anta den är större i en stigande än i en sjunkande konjunktur på grund av begränsade resurser och större efterfrågan.

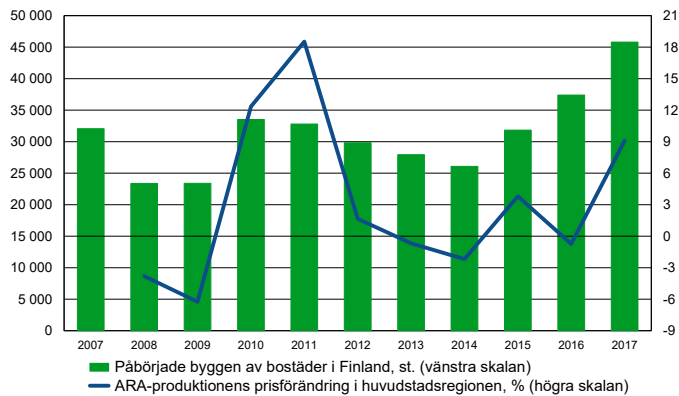
ARA-projekt som har godkänts under en stigande konjunktur ökar också antalet statsgarantier proportionellt sett mer än den produktion som färdigställts under en sjunkande konjunktur. Detta beror på att priserna tenderar att gå ner till följd av frigjord kapacitet. På motsvarande sätt stiger ARA-bostädernas starthyror till en proportionellt högre nivå. Utöver att kostnaderna och riskerna i statens finanser ökar kan ARA-produktionen i extrema lägen till och med störa stabiliteten på bostadsmarknaden. Dessutom bör man notera att statsgarantierna som möjliggör ARA-produktionen inte syns i de traditionella finanspolitiska mätarna.

En grund för att öka den statsstödda produktionen har varit de så kallade MBT-avtalen för markanvändning, boende och trafik som de största stadsregionerna har ingått. I dem har det kommit överens om att en del av den bostadsproduktion som avtalskommunerna har planlagt genomförs som statsstött bostadsbyggande. Genomförandet av MBT-avtalen utan hänsyn till konjunkturer bidrar till att öka pristrycket i den subventionerade bostadsproduktionen. Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA) accepterar dock inte alla anbud och strävar därmed till att bidra till en stabilisering av situationen. I eventuella framtida MBT-avtal skulle det kunna vara förnuftigt att anpassa produktionskraven till konjunkturläget. Man skulle kunna beakta den allmänna ekonomiska situationen i avtalen så att staten inte genom sina egna åtgärder höjer bostadsproduktionens prisnivå. Figuren nedan illustrerar hur priset på ARA-byggandet går upp när konjunkturläget är gott och bostadsproduktionen växer.

ARA-produktionen ger bättre resultat om den bedrivs kontracykliskt, det vill säga då marknadsproduktionen annars är liten. Samtidigt jämnar ARA-produktionen ut de ekonomiska konjunkturerna. Även om det är omöjligt att helt anpassa produktionen till konjunkturläget är redan en bedömning av läget och riktningen i den ekonomiska utvecklingen en tillräcklig förutsättning för att undvika de allra hårdaste pristopparna. Vidare skulle man kunna reglera särskilt statsgarantierna till den oreglerade hyresbostadsproduktionen enligt konjunkturläget.

Prisutveckling och påbörjade bostadsbyggen i ARA-produktionen i Finland

Källa: Statistikcentralen, ARA

Vidare bör resultaten i VN TEAS-projektet tillämpas i valet av boende till det av staten helägda A-Kruunu, som i en nära framtid sannolikt kommer att ytterligare kapitaliseras med 50 miljoner euro. Undersökningen visade att ju bättre bostäderna inriktas till mindre bemedlade och låginkomsttagare, desto mindre är marginaliseringseffekten, eftersom dessa av naturliga skäl har mindre möjligheter att skaffa en fritt finansierad hyres- eller ägarbostad.

Källor:

ARA: http://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Tilastot_ja_selvitykset/ARAtuotanto/Vuosikatsaus/Alkava_ARAtuotanto_kasvukeskuksissa_vuositilastot

Alho, Eeva; Härmälä, Valtteri; Oikarinen, Elias; Kekäläinen, Antti; Noro, Kirsi; Tähtinen, Tuuli; Vuori, Lauri: Lönsamhet, konkurrens och utvecklingsbehov i hyresbostadsbranschen, Publikationsserie för Statsrådets forsknings- och utvecklingsverksamhet 9/2018 (på finska)

<http://tietokayttoon.fi/julkaisut/raportti?pubid=URN:ISBN:978-952-287-512-9>

Finlands näringslivs konjunkturbarometer 2.5.2018;

<https://ek.fi/sv/aktuellt/2018/05/02/de-tillspetsade-rekryteringsproblemen-overskuggar-det-goda-konjunkturlaget/>

1.3.4 Offentliga investeringar

Drygt hälften av de offentliga investeringarna består av lokalförvaltningens och knappt hälften av statens investeringar. Socialskyddsfondernas andel är mycket liten. Till följd av landskapen som ska inrättas 2020 kommer lokalförvaltningens andel av de offentliga investeringarna att sjunka under 50 procent.

De största posterna inom de offentliga investeringarna är investeringar i mark- och vattenbyggnad (30 %), övriga byggnadsinvesteringar (30 %) och forsknings- och utvecklingsinvesteringar (25 %). De offentliga investeringarnas andel av bruttonationalprodukten ligger nära långtidsmedeltalet, det vill säga kring 4 procent, även om undersektorernas andelar varierar. De offentliga investeringarnas håller en hög nivå bland annat tack vare det livliga byggandet av sjukhus, satsningarna på spetsprojekt och istandsättandet av farleder och utvecklingen av landskapens IKT-system.

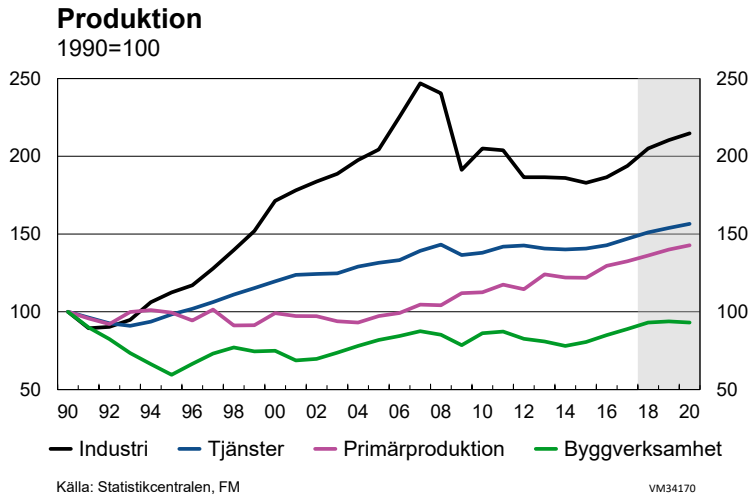
1.4 Inhemsk produktion

1.4.1 BNP

Den ekonomiska tillväxten fortsätter men planar stegvis ut

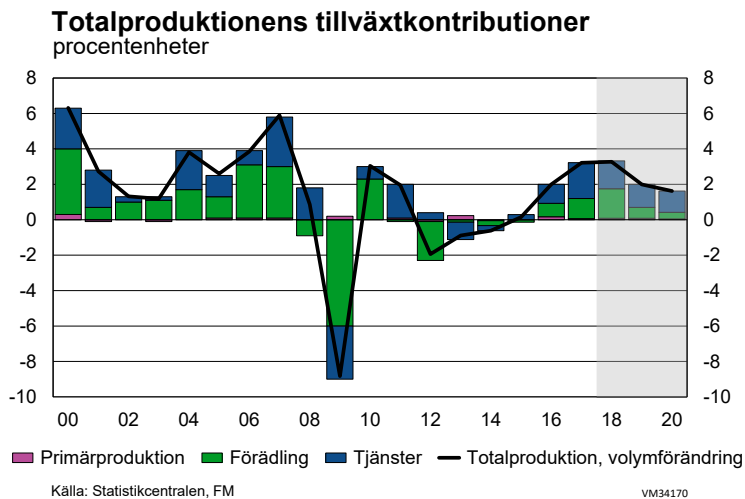
Tillväxten inom produktionen tilltog i början av året. I januari–mars var värdeökningen i hela ekonomin 2,8 % större än ett år tidigare. Nivån på den totala värdeökningen är dock alltså 1,5 % lägre än före finanskrisen, eftersom industriproduktionen fortfarande är klart mindre. I början av året var produktionen i alla huvudbranscher större än ett år tidigare. Produktionsökningen var störst inom förädling, det vill säga industrin och byggandet. I primärproduktionen, det vill säga jord- och skogsbruket, var värdeökningen bara 0,1 % större än ett år tidigare. I skogsindustrin och finansierings- och försäkringsverksamheten var värdeökningen mindre än för ett år sedan.

Konjunkturförbättringen väntas fortsätta i år, för industriföretagens orderstock är stark, byggandet av storprojekt i bygginvesteringarna fortsätter och servicebranschernas försäljningsutsikter har blivit bättre. Samtidigt finns det dock tecken på tillväxtbegränsningar, för värdet på industrins nya beställningar krympte i januari-mars jämfört med fjolårets sista kvartal, på många verksamhetsställen råder det

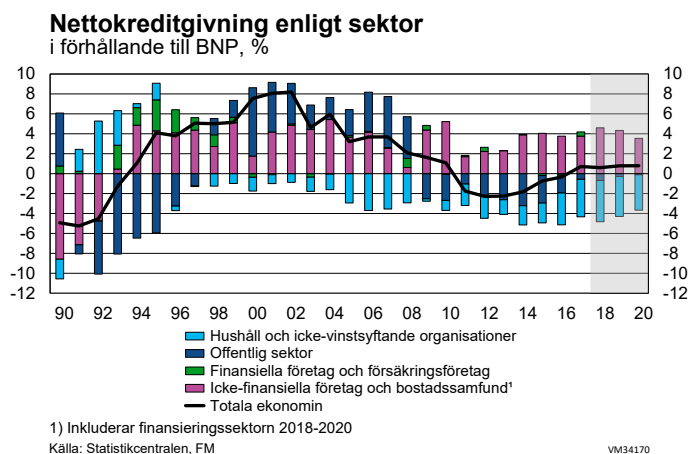

brist på yrkeskunnig arbetskraft och på sina håll också på kapacitet. I många branscher i det privata affärlivet är hindren för tillväxt allmännare än de var i slutet av fjolåret.

Trots hindren för produktionstillväxten kommer hela ekonomin att vara fortsatt aktiv. Tillväxten bottnar i en stark ordergång i industrin, som tyder på att den internationella efterfrågan är stor, att de talrika påbörjade privata och offentliga byggprojekten framskrider och att efterfrågan på tjänster är stark. Trots att den snabbaste tillväxtfasen som ägde rum i årets början förefaller vara över, tyder Finlands näringsliv EK:s konjunkturenkäter på att det positiva konjunkturskedet kom-

mer att fortsätta åtminstone i ett halvt år framöver. Dessutom stöder prognosens bakgrundsantaganden om en fortsatt växande världshandel och -ekonomi den exportinriktade industriproduktionen och därigenom indirekt affärlivets tjänsteproduktion. Den växande importen från Finlands viktigaste handelsområde Europa främjar den finska industri som tillverkar investerings- och mellanprodukter. Tack vare en bred tillväxtbas och ett starkt momentum kommer förädlingsvärdet i hela ekonomin att öka med drygt tre procent i år. Nästa och därpå följande år kommer tillväxttakten att planat ut, men totalproduktionen kommer ändå att öka med inmot två procent 2019 och 2020.

1.4.2 Förädling

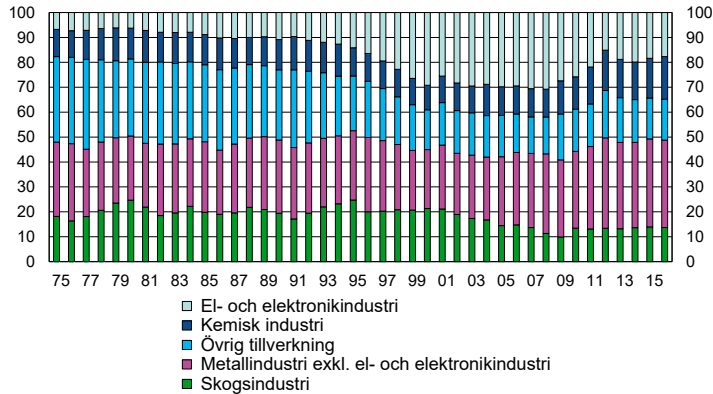
Industriproduktionen växer på bred front

Konjunkturuppgången i industriproduktionen fortsatte i början av året och branschens förädlingsvärde växte med 4,3 procent jämfört med ett år tidigare. Konjunktturen förbättrades på bred front, även om produktionen i skogsindustrin minskade delvis till följd av utmaningar i fråga om produktionsfaktorerna. I teknologiindustrin ökade produktionen däremot snabbare än året innan tack vare en växande efterfrågan. Det svala vädret i början av året satte också fart på produktionen i energiindustrin.

Merparten av industriproduktionen består av råvaror och investeringsvaror som exporteras och för vilka efterfrågan har förbättrats till följd av att världsekonomi och

Tillverkning

branschernas andel av värdeökningen, %

Källa: Statistikcentralen

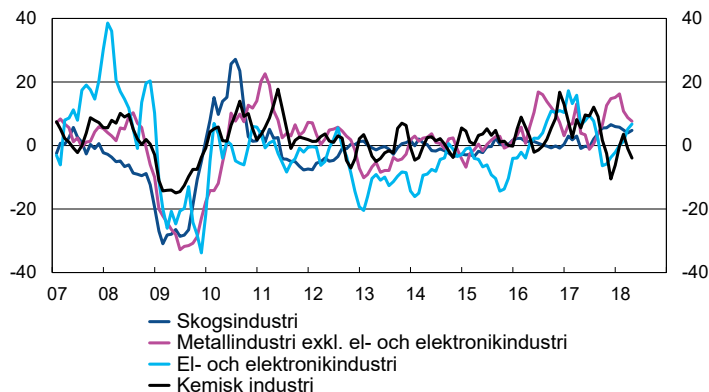
VM34170

-handeln tagit fart och den ekonomiska tillväxten har ökat kapacitetsutnyttjandet. Vidare förbättrades den finska företagsverksamhetens kostnadskonkurrenskraft mätt i enhetsarbetskostnader i fjol, för arbetskraftskostnaderna per producerad enhet i hela ekonomin minskade nominellt med drygt två procent. Industriföretagens orderstock är mycket stark i synnerhet i skogs- och byggindustrin och garanterar produktionen för i medeltal flera månader framöver.

Enligt konjunkturenkäterna är tillväxtförutsättningarna under de närmaste månaderna i teknologi-, byggprodukt-, skogs- och livsmedelindustrin. De svagaste produktionsförutsättningarna finns däremot i textil- och beklädnads- samt tryckeriindustrin och den kemiska industrin. I skogsindustrin ökar produktionen till följd av

Volymindex för industriproduktionen per bransch

3 månaders glidande medelvärde, förändring jämfört med fjolåret, %

Källa: Statistikcentralen

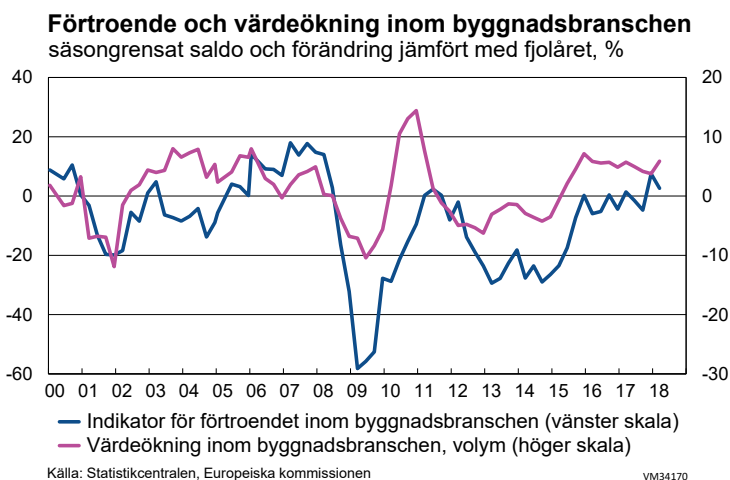
VM34170

efterfrågan på massa, kartong och sågvaror. Skogsindustrins tillväxt främjas också av en kapacitetsökning. Industriproduktionen kommer sammantaget att öka med cirka sex procent i år tack vare positiva konjunkturutsikter och en stark orderstock.

Under de närmaste åren kommer exportefterfrågan att växa då världshandeln ökar, även om takten avtar. Importen väntas öka nästa och därpå följande år särskilt på den europeiska marknaden som är viktig för finska företag. En utökad produktionskapacitet och företagens ansträngningar för att förbättra sina produkters konkurrenskraft stöder industriproduktionen under de närmaste åren. Förädlingsvärdet inom industrin växer med cirka 2,5 procent nästa år men 2020 avtar tillväxttakten till två procent. Trots tillväxten kommer nivån på industriproduktionen fortfarande att förbli nästan en sjättedel mindre 2020 än under toppåret 2007.

Tillväxtfasen inom byggandet går mot sitt slut

Förädlingsvärdet i byggandet växte allt snabbare och var 6,6 procent i början av året. Tillväxten bottnade i en stark husbyggnation medan däremot mark- och vattenbyggnadet minskade under vintern. Husbyggnadet framskred särskilt starkt i synnerhet i fråga om bostads-, affärs- och kontorsbyggen. Uppsvinget berodde på en växande efterfrågan på bostäder i tillväxtcentren, kommunernas investeringar i hälsovårdslokaler och skolor och företagens satsningar på att bygga ut ny och ersätta tidigare kapacitet. Tillväxten fördelar sig dock regionalt ojämnt, för nybyggnadet är livligare i tillväxtcentra än utanför dem. I synnerhet i fråga om bostads- och kontorshus är behovet av reparationsbyggnande stort.

Enligt enkäterna förbättrades konjunkturutsikterna i byggandet inte längre i början av året, för den kraftiga produktionstillväxten har redan fortsatt i drygt tre år. Dessutom började antalet byggandestillstånd minska. Många stora byggprojekt kommer att bli färdiga i år och en del av dem har varit av engångsnatur, varför det inte genast kommer att komma något ersättande motsvarande nytt nybyggnadsbestånd. Byggbranschen dras också med en mer utbredd brist på yrkeskunnig arbetskraft än de andra huvudbranscherna. Med stöd av de pågående byggprojekten kommer produktionen i byggnadsbranschen fortfarande att öka med nästan fem procent i år, men byggverksamheten är inte längre den snabbast växande branschen i ekonomin.

I tillväxtcentra fortsätter det livliga byggandet också nästa och därpå följande år, men de nya påbörjade byggprojekten ökar inte längre i samma takt som under tidigare år, varför byggnadstakten fortsätter att plana ut. Under 2019–2020 ligger tyngdpunkten på ett fåtal stora nybyggnadsprojekt och i reparationsbyggande och därför kommer volymen av förädlingsvärdet inom byggverksamheten inte att växa mer än en knapp procent nästa år för att vända neråt 2020.

1.4.3 Tjänster

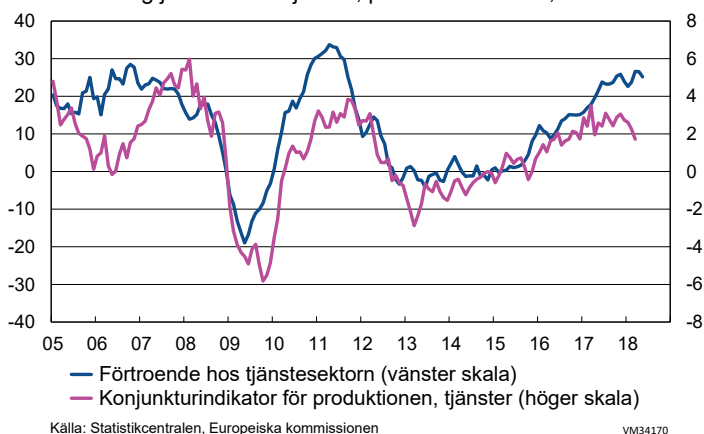
Tjänsterna växer på bred bas

Tjänsteproduktionen har ökat oavbrutet under tre år och var under årets början fortfarande drygt 2 procent. Förädlingsvärdet inom tjänster ökade snabbt i de privata och blygsamt i de offentliga branscherna. Tillväxten var starkast inom affärslivets tjänster med undantag för finansierings- och försäkringsverksamheten. Försäljningen av konsumenttjänster ökade också då köpkraften förbättrades.

Konjunkturläget för privata tjänster var starkt. Försäljningen är på väg uppåt och väntas allmänt fortsätta växa de närmaste månaderna. Färre företag än tidigare i servicebranschen lider av bristande efterfrågan. Däremot utgör bristen på kompetent arbetskraft ett allt större hinder för tillväxt inom tjänster, i synnerhet i informations-, kommunikations- och fastighetstjänstföretag. Ändå väntar sig dessa företag att tillväxten ska ta fart under sommaren. I år kommer förädlingsvärdet inom tjänster att växa med drygt 2,5 procent jämfört med året innan.

Serviceproduktion

förändring jämfört med fjolåret, procent och saldo, 3 mån

Tjänsteproduktionen gynnas i fortsättningen av efterfrågan i andra branscher och av en gynnsam inkomstutveckling. Det finns därmed fortsatt goda förutsättningar för tillväxt för servicebranscherna. Den internationella efterfrågan ökar den inhemska efterfrågan som tjänar den utländska efterfrågan och genom mellanprodukter även den inhemska produktionen av tjänster. Gränserna för tillväxt börjar dock komma emot allt klarare och efter den långa perioden av tillväxt kommer konjunkturutvecklingen att mattas av. Nästa och därpå följande år kommer tillväxten av tjänsteproduktionen att avta något jämfört med i år och fortsätta växa med knappt två procent per år.

Tabell 9. Produktion per bransch

	2017	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**	I medeltal
	andel, % ¹	procentuell volymförändring						2017/2007
Industriproduktion	20,7	-1,7	1,9	3,9	5,9	2,6	2,0	-2,4
Byggnad	7,1	3,3	5,5	4,6	4,8	0,8	-0,8	0,2
Jord- och skogsbruk	2,8	-0,1	6,3	2,3	2,9	2,8	1,9	2,4
Industriproduktion och byggnad	27,8	-0,5	2,8	4,1	5,8	2,2	1,3	-1,9
Tjänster	69,4	0,4	1,5	2,9	2,7	1,9	1,7	0,5
Produktion till baspris	100,0	0,1	2,0	3,2	3,3	2,0	1,6	-0,2
Bruttonationalprodukt till marknadspris		0,1	2,3	2,7	2,9	1,8	1,7	-0,0
Arbetets produktivitet inom samhällsekonomin		0,2	1,7	2,5	1,3	1,0	1,0	0,1

1) Andel av produktionen, löpande priser

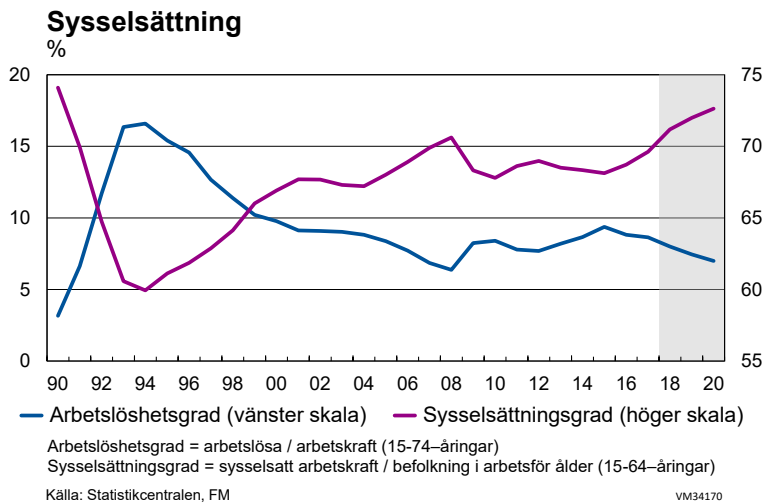
1.5 Arbetskraft

Arbetslösheten minskar enligt alla mätare

Den livliga ekonomiska aktiviteteten har lett till växande sysselsättning under början av 2018. Antalet sysselsatta ökade enligt arbetskraftsundersökningen med 2,4 procenten i januari–april jämfört med ett år tidigare. Antalet arbetstimmar har ökat i samma proportion. Trenden för sysselsättningsgraden låg kring 71 procent under årets första kvartal.

Efterfrågan på arbetskraft har blivit fortsatt bättre. Enligt Statistikcentralen ökade antalet lediga arbetstillfällen med 4 procent under årets första kvartal. Omkring 20 procent fler lediga jobb anmäldes till TE-centralerna jämfört med ett år tidigare. De finska företagen hade de högsta sysselsättningsförväntningarna sedan 2011 enligt Europeiska kommissionens förtroendeindikatorer. Mätt i antalet lediga arbetstillfällen ligger efterfrågan på arbetskraft i Finland dock bara på EU:s medelnivå.

Den fortsatt starka ekonomiska tillväxten och den tilltagande efterfrågan på arbetskraft kommer att leda till en ökning av antalet sysselsatta till 1,9 procent mer 2018 än året innan. Sysselsättningsgraden kommer därmed att stiga till 71,2 procent.

Arbetslösheten minskade klart i början av året enligt såväl Statistikcentralens arbetskraftsundersökning som arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik. Trenden för arbetslöshetsgraden minskade till 8,0 procent i april. Tack vare den fort växande sysselsättningen kommer antalet arbetslösa att minska mer i år än i fjol. Prognosen för arbetslöshetsgraden 2018 är 8,0 procent.

Den fortsatta förhållandevis snabba tillväxten av bruttonationalprodukten och den måttfulla ökningen av reallönerna upprätthåller efterfrågan på arbetskraft under prognosperioden. Till följd av det stora antalet arbetslösa och dolt arbetslösa samt insatserna för att utöka arbetskraftsutbudet utgör utbudet på arbetskraft ännu inte ett hinder för sysselsättningens och ekonomins tillväxt när man ser till ekonomin som helhet. Antalet sysselsatta väntas växa med 1,0 procent 2019 och med 0,7 procent 2020. Sysselsättningsgraden väntas stiga till 72 procent 2019 och ytterligare till 72,6 procent 2020.

Arbetslösheten minskar långsammare på grund av det stora antalet dolt och strukturellt arbetslösa. Följaktligen väntas antalet arbetslösa att vara tämligen högt under hela prognosperioden trots den tilltagande ekonomiska tillväxten. Arbetslöshetsgraden beräknas sjunka till 7,5 procent 2019 och ytterligare till sju procent 2020.

Antalet arbetslösa och långtidsarbetslösa har minskat fort i alla åldersgrupper allt sedan 2017, enligt arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik. En del av nedgången beror dock bara på korrigerade registeruppgifter. Den starka ekonomiska tillväxten och den goda efterfrågan på arbetskraft kan väntas leda till att antalet långtids- och strukturarbetslösa fortsätter att minska under de närmaste åren.

Trots att utbudet av arbetskraft är tillräckligt när man ser till hela ekonomin, kan man dock för vissa yrkesgrupper redan se flaskhalsar på arbetsmarknaden. Finlands näringslivs konjunkturbarometer och arbets- och näringsministeriets yrkesbarometer visar att arbetsgivarna har brist på i synnerhet på yrkeskunniga bygg- och fastighetsarbetare samt sakkunniga inom informations- och hälso- och socialtjänster.

Flaskhalsarna på arbetsmarknaden kan åtgärdas genom att satsa på kompetens och utbildning, förbättra incitamenten för att arbeta och genom att utöka den ar-

betsrelaterade invandringen. Flaskhalsarna leder i sista hand till en högre lönenivå i de branscher där det råder brist på arbetskraft.

Tabell 10. Arbetskraftsbalans

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	1000 personer i medeltal per år					
Befolkning i arbetsför ålder (15-74 åringar)	4102	4109	4114	4127	4138	4140
förändring	6	7	5	14	11	2
Befolkning i arbetsför ålder (15-64 åringar)	3476	3463	3451	3441	3436	3429
förändring	-15	-13	-12	-10	-5	-7
Sysselsättning (15-74 åringar)	2437	2448	2473	2521	2546	2564
därav 15-64 åringar	2368	2379	2403	2449	2473	2491
Arbetslösa (15-74 åringar)	252	237	234	220	205	193
	procent					
Sysselsättningsgrad (15-64 åringar)	68,1	68,7	69,6	71,2	72,0	72,6
Arbetslöshetsgrad (15-74 åringar)	9,4	8,8	8,6	8,0	7,5	7,0
	1000 personer under ett år					
Immigration, netto	12	16	17	17	17	17

1.6 Inkomster, kostnader och priser

1.6.1 Löner

År 2017 utvecklades förtjänstnivån i huvudsak i enlighet med konkurrenskraftsavtalet som parterna på arbetsmarknaden förhandlade fram. Förtjänstnivåindex steg enligt preliminära uppgifter med 0,3 procent. Hela ekonomins lönesumma ökade med 2,6 procent 2017.

Parterna på arbetsmarknaden har förhandlat branschvis om löneförhöjningarna 2018 och 2019. Avtalsförhöjningarna har i regel följt den linje som teknologiindustrin öppnade med. De nominella förtjänsterna beräknas öka med 1,8 procent 2018 och 2,6 procent 2019. Löneglidningarna väntas bli något mindre än genomsnittet till följd av lokala avtal och företagsvisa potter.

Hela ekonomins lönesumma väntas växa med 4,0 procent 2018 och 3,5 procent 2019.

År 2020 väntas de nominella förtjänsterna öka med 2,8 procent och hela ekonomins lönesumma med 3,5 procent. Förtjänstutvecklingen påskyndas av att nedskärningarna av semesterpenningen på offentliga sektorn slopas.

Under de närmaste åren väntas förtjänstnivån fortfarande stiga långsammare än den gjort under 2000-talet i genomsnitt, vilket stämmer överens med den höga arbetslösheten.

Tabell 11. Disponibel inkomst

	2017	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**	I medeltal
	andel, %	procentuell förändring						2017/2007
Löntagares kompensationer	56,7	1,1	1,6	0,9	3,2	2,9	3,4	2,0
Löner och arvoden	46,6	1,0	1,4	2,6	4,0	3,5	3,5	2,2
Arbetsgivares socialskyddsavgifter	10,1	1,4	2,5	-6,1	-0,5	0,2	2,8	0,9
Förmögenhets- och företagarinkomster, net	27,8	7,2	8,8	11,4	6,2	5,3	4,4	0,9
Skatter på produktion och import minus subventioner	15,5	-0,1	5,7	1,6	3,3	2,9	2,1	3,1
Nationalinkomst	100,0	2,3	4,2	3,7	4,1	3,6	3,5	1,8
Disponibel inkomst		2,4	4,3	4,0	4,1	3,7	3,5	1,8
Bruttonationalinkomst, md euro		211,5	219,2	226,8	235,8	244,1	252,4	

Tabell 12. Index för löntagarnas förtjänstnivå och arbetskostnaderna per producerad enhet

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**	I medeltal
	procentuell förändring						2017/2007
Avtalslöneindex	0,7	0,6	-0,3	1,2	2,0	2,1	1,8
Löneglidning m.m.	0,7	0,3	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
Förtjänstnivåindex	1,4	0,9	0,3	1,8	2,6	2,8	2,5
Real förtjänstnivå ¹	1,6	0,5	-0,5	0,7	1,2	1,2	1,1
Medelinkomst ²	1,4	0,8	0,6	2,1	2,5	2,9	2,2
Enhetsarbetskostnad i hela samhällsekonomin ³	0,9	-0,4	-2,2	-0,1	0,9	1,7	2,3

1) Förtjänstnivåindex dividerat med konsumentprisindex.

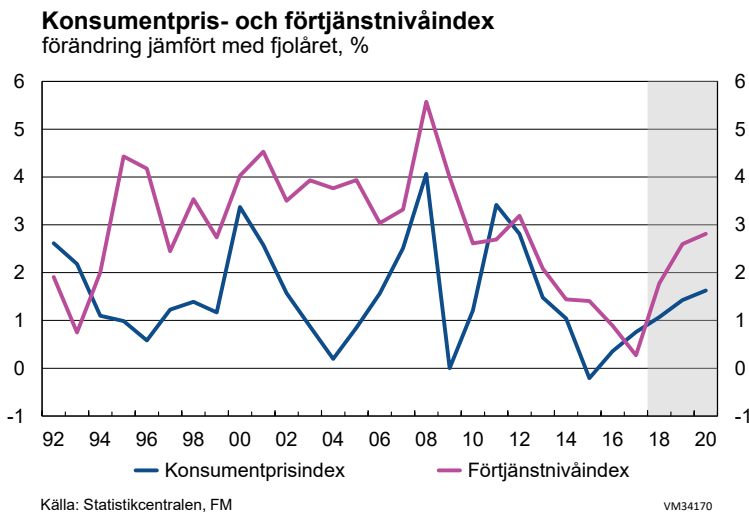
2) Hela samhällsekonomin lönesumma dividerad med löntagarnas arbetstimmar.

Siffrorna påverkas av strukturförändringar i samhällsekonomin.

3) Löntagaresättningarna dividerade med volymen av bruttoförelägningsvärdet till baspris.

1.6.2 Konsumentpriser

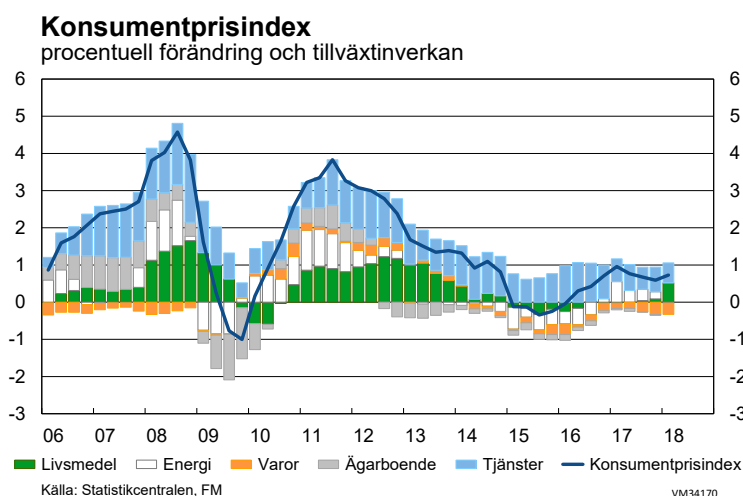
Konsumentpriserna stiger fortfarande långsamt. Det nationella konsumentprisindexet steg 0,7 % under det första kvartalet 2018 jämfört med ett år tidigare. Detta innebär att inflationen var lika hög som år 2017. Under början av året orsakades inflationen av stigande priser på tjänster och livsmedel. Energipriserna påverkade inte inflationen nämnvärt under början av 2018 men verkningarna kommer att bli mera kännbara senare under året. Inflationen förutspås även allmänt tillta något mot slutet av 2018 och under 2019. Detta beror bland annat på att det finns allt färre lediga resurser i ekonomin.

Inflationsprognosen för innevarande år är 1,1 % mätt med det nationella konsumentprisindexet. I år stiger inflationen främst på grund av att priserna på tjänster, livsmedel och energi ökar. Varupriserna har även detta år en negativ inverkan på inflationen. Under innevarande år driver förändringarna i den indirekta beskattningen på inflationen med uppskattningsvis 0,3–0,4 procentenheter.

Priset på råolja har stigit markant sedan i fjol somras. Följaktligen väntas energipriserna stiga särskilt sommaren 2018 jämfört med nivån för ett år sedan. Det försvagade värdet på dollarn dämpade tydligt oljeprisuppgången fram till början av 2018 men under de senaste månaderna har dollarn gått upp, vilket i sin tur accentuerat det stigande oljepriset. Importpriserna fortsätter att öka, men tillväxten förväntas vara jämnare än tidigare. Under innevarande år påverkar detta i sin tur särskilt varupriserna, som inte väntas gå ner lika mycket som i fjol.

Priserna på tjänster förväntas småningom stiga i och med den högre lönenivån. I år blir ökningen dock måttlig – priserna på tjänster förutspås stiga med 1,2 % i år, vilket är rentav långsammare än i fjol. En bidragande orsak är bland annat sänkningen av dagvårdsavgifter. År 2018 har prissänkningar även observerats i busstrafiken och i synnerhet i tågtrafiken. Höjningarna i alkohol- och tobaksskatten har däremot en betydlig höjande effekt på inflationen i år. Även livsmedelspriserna väntas gå upp i år.

Inflationstrycket förblir måttfullt men växer något under de följande åren av prognosperioden, eftersom det finns färre lediga resurser i samhällsekonomin när produktionsgapet sluts och blir positivt. Åren 2019 och 2020 väntas det nationella konsumentprisindexet stiga med 1,4 och 1,6 %. Priserna på tjänster väntas småningom stiga snabbare under prognosperioden till följd av den stigande inkomstnivån. Även det stigande oljepriset och förväntningarna på en fortsatt starkare dollar bidrar till inflationen 2019 och 2020.

Inflationen i euroområdet har avtagit något trots den stabila ekonomiska tillväxten. Under första kvartalet av 2018 var inflationen i eurozonen 1,2 procent. Det här var lägre än under samma period ifjol, då den var 1,5 procent. ECB beräknar utgående från expertbedömningar i mars att inflationen i euroområdet blir 1,4 % i år, 1,4 % 2019 och 1,7 % år 2020. De jämförbara harmoniserade tillväxtsiffrorna i konsument-

prisindexet i finansministeriets prognos för Finland är 1,1 % 2018, 1,4 % 2019 och 1,6 % år 2020. År 2017 var inflationen i Finland klart längre än i euroområdet, men förväntas tillta under innevarande och nästa år och närma sig genomsnittet i euroområdet.

Tabell 13. Prisindex

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**	I medeltal
	procentuell förändring						2017/2007
Exportprisindex ¹	-0,9	-1,8	2,9	2,1	1,9	1,5	0,3
Importprisindex ¹	-4,3	-2,8	3,5	2,6	2,4	2,1	0,3
Konsumentprisindex	-0,2	0,4	0,7	1,1	1,4	1,6	1,6
Harmoniserat konsumentprisindex	-0,2	0,4	0,8	1,1	1,4	1,6	1,8
Basprisindex för hemmamarknadsvaror inklusive skatter	-2,7	-1,2	4,9	3,5	2,5	2,3	1,6
Byggnadskostnadsindex	0,5	0,5	0,3	1,9	2,0	2,1	1,7

1) Enligt nationalräkenskaperna

2 Offentlig ekonomi

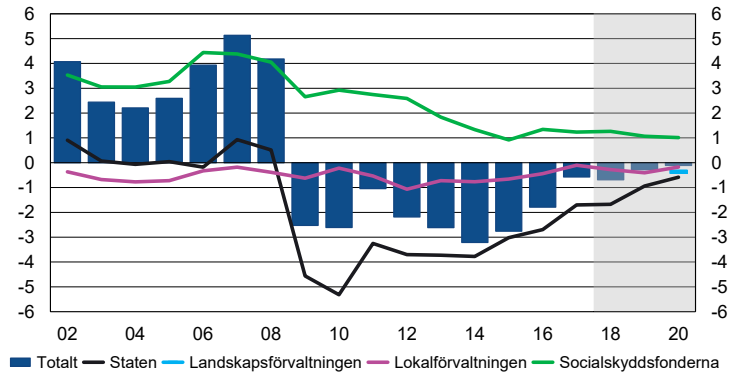
2.1 Samtliga offentliga samfund

Finlands ekonomi har börjat växa klart, vilket lett till att de offentliga samfundens underskott har krympt under de senaste åren. Regeringens anpassningsåtgärder har också stärkt saldot. Då det goda konjunkturläget fortsätter de närmaste åren fortsätter saldot att bli bättre och i slutet av prognosperioden kommer den offentliga ekonomin att vara nästan i balans. Den offentliga skulden i förhållande till bnp fortsätter att minska till 60 procent i år.

Vid övergången till nästa decennium kommer den offentliga ekonomin ändå att befinna sig i ett skört tillstånd. Nominellt fortsätter skuldsättningen trots högkonjunkturen, och skuldnivån är hög redan som den är när nästa lågkonjunktur kommer. De strukturella faktorer som belastar den offentliga ekonomin sätter press på den också på 2020-talet. Under nästa årtiaden gäller det största trycket på växande utgifter vård- och omsorgskostnader eftersom befolkningen åldras.

Statsekonomin är den undersektor i den offentliga ekonomin som har det största underskottet. Också lokalförvaltningen kommer att ha kvar ett litet underskott. Även landskapsförvaltningen som inleder verksamheten 2020 uppvisar ett underskott. Detta beror i hög grad på de många lokalinvesteringar som beslutats för sjukvårdsdistrikten redan tidigare och som övertas av landskapens lokalcentral. Statsförvaltningens, landskapsförvaltningens och lokalförvaltningens sammanräknade underskott är knappt 3 miljarder euro i slutet av prognosperioden. Arbetspensionsanstaltens överskott ligger kvar på knappt en procent i relation till bnp. Den gynnsamma konjunkturen stärker avgiftsintäkternas utveckling och saldo, men av strukturella orsaker kan de växande pensionsutgifter samtidigt få en motsatt effekt.

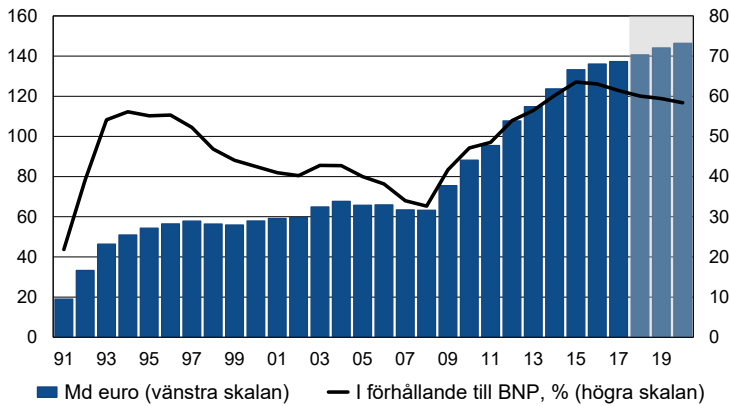
Offentliga sektorns finansiella sparande i förhållande till BNP, %

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34098

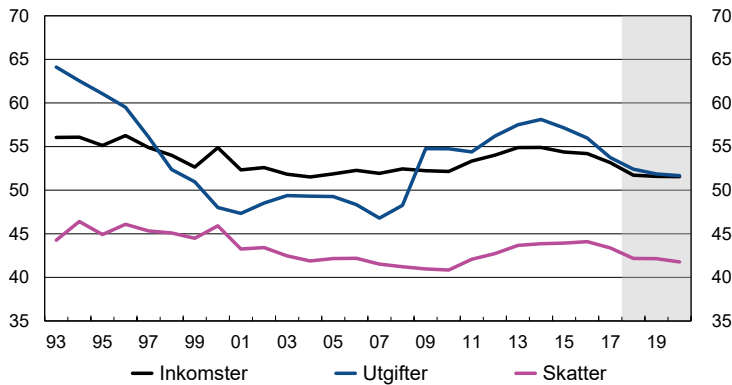
De offentliga samfundens skuld

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34098

De offentliga samfundens inkomster, skatter och utgifter i förhållande till BNP, %

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34098

Utgiftsgraden, det vill säga utgifternas relation till bnp, minskar under prognosperioden. Den måttfulla utgiftsutvecklingen i statsbudgeten dämpar tillväxten av utgifterna. Skattegraden, det vill säga den andel av bnp som skatterna och avgifterna av skattenatur står för, minskade i fjol. Den viktigaste orsaken var konkurrenskraftsavtalet och de skattelättnader som var kopplade till det. Från början av innevarande år lindrades beskattningen ytterligare och arbetspensionsavgiften sänktes. Skattegraden sjunker i år och kommer i stor sett att förbli på samma nivå under de närmaste åren.

Tabell 14. Offentliga samfund¹⁾

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	md euro					
Direkta skatter	34,8	35,6	37,2	37,7	39,6	40,5
Skatter på produktion och import	29,7	31,1	31,5	32,4	33,2	33,7
Socialförsäkringsavgifter	27,0	27,9	27,3	28,0	28,6	29,9
Skatter och socialskyddsavgifter totalt ²⁾	92,1	95,2	97,0	98,8	102,2	104,8
Övriga inkomster ³⁾	22,5	22,3	22,8	23,1	23,6	25,3
erhållna räntor	2,1	1,9	1,6	1,8	1,9	2,0
Inkomster totalt	114,0	116,9	118,8	121,1	125,1	129,3
Konsumtionsutgifter	51,1	51,7	51,5	52,8	54,4	55,9
Subventioner	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,6
Socialförmåner och -bidrag	41,6	42,3	42,5	43,2	44,2	45,3
Övriga transfereringar	5,8	5,7	5,3	5,4	5,6	5,7
Subventioner och transfereringar totalt	50,2	50,7	50,4	51,3	52,4	53,6
Kapitalavgifter ⁴⁾	8,9	9,1	8,9	9,7	10,0	10,0
Övriga utgifter	9,5	9,3	9,2	9,0	9,0	10,1
erhållna räntor	2,4	2,3	2,2	2,0	2,0	2,1
Utgifter totalt	119,8	120,8	120,1	122,7	125,8	129,6
Nettoutlåning (+) / nettouplåning (-)	-5,8	-3,9	-1,3	-1,6	-0,7	-0,3
Statsförvaltningen	-6,3	-5,8	-3,8	-3,9	-2,3	-1,5
Landskapen						-0,9
Lokalförvaltningen	-1,4	-1,0	-0,2	-0,6	-1,0	-0,4
Arbetspensionsanstalterna	2,7	2,4	2,1	2,3	2,2	2,0
Övriga socialskyddsfonder	-0,8	0,5	0,7	0,7	0,4	0,5
Primärt överskott ⁵⁾	-5,4	-3,4	-0,7	-1,3	-0,5	-0,2

1) Enligt nationalräkenskaperna

2) Innehåller kapitalsskatter

3) Inkl. kapitaltransfereringar och försäkring av kapital

4) Bruttobildning av kapital och kapitaltransfereringar

5) Nettoutlåning exkl. nettoränteutgifter

Tabell 15. Parametrar för den offentliga ekonomin

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	i förhållande till BNP, %					
Skatter och socialskyddsavgifter	43,9	44,0	43,3	42,2	42,1	41,8
Den offentliga sektorns utgifter ¹⁾	57,1	55,9	53,6	52,4	51,9	51,7
Den offentliga sektorns nettoutlåning	-2,8	-1,8	-0,6	-0,7	-0,3	-0,1
Statsförvaltningen	-3,0	-2,7	-1,7	-1,7	-0,9	-0,6
Lanskskapsförvaltningen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,4
Lokalförvaltningen	-0,7	-0,4	-0,1	-0,3	-0,4	-0,2
Arbetspensionsanstalterna	1,3	1,1	0,9	1,0	0,9	0,8
Övriga socialskyddsfonder	-0,4	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2
Primärt överskott ²⁾	-2,6	-1,6	-0,3	-0,6	-0,2	-0,1
Den offentliga sektorns skuld	63,5	62,9	61,3	60,0	59,4	58,4
Statsskulden	47,6	47,4	47,2	46,3	45,8	45,0
Sysselsättning inom den offentliga sektorn, 1000 personer	618,8	614,2	609,5	608,6	604,6	603,7
Staten	132,9	131,0	129,7	128,4	127,1	120,8
Lanskskapsförvaltningen						
Lokalförvaltningen	475,2	472,5	469,1	469,5	466,8	244,5
Socialskyddsfonderna	10,7	10,7	10,7	10,7	10,7	10,7

1) EU harmonisering

2) Nettoutlåning utan nettoräntor

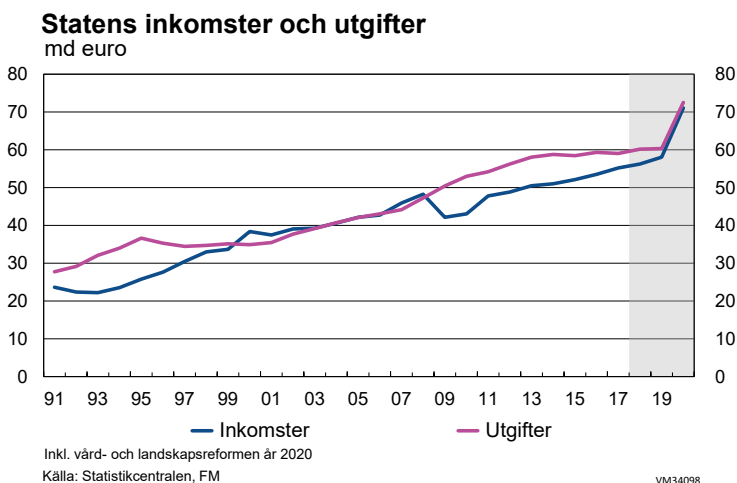
2.2 Statsförvaltningen

Statens utgifter väntas växa måttfullt under de närmaste åren. Utgiftstillväxten dämpas av de gradvisa anpassningsåtgärder som ingår i regeringsprogrammet och av att de tilläggsutgifter som orsakades av spetsprojekten faller bort 2019. De sänkningar av arbetsgivaravgifterna och tillfälliga nedskärningar av semesterpenningarna som ingår i konkurrenskraftsavtalet har minskar statens löntagarersättningar de senaste åren. På motsvarande sätt ökar löntagarersättningarna 2019 då den tillfälliga nedskärningen av semesterpenningen upphör. Under 2018 ökar utgifterna regeringens satsningar på spetsprojekt och bastrafikledshållning, vars effekter är som störst under innevarande år. Att tidigare års tilläggsinvesteringar har fallit bort märks i att investeringarna växer långsammare. Till följd av den låga räntenivån är statens ränteutgifter fortsatt låga under prognosperioden.

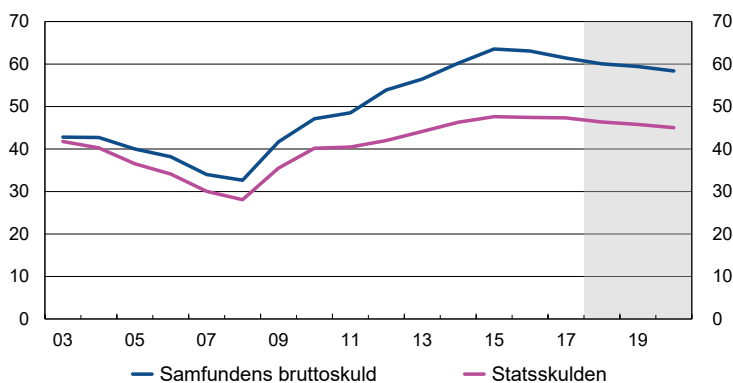
Strukturen i statens utgifter förändras från början av 2020 då landskapen inleder sin verksamhet. De finansieras i huvudsak med inkomstöverföringar från staten, vilket gör att statens totala utgifter ökar. Utvecklingen av landskapens IKT-system har utökad statens utgifter redan i förväg innan landskapen inrättats.

Statens skatteintäkter ökar i rask takt under prognosperioden. Den starkt växande sysselsättningen utökar de skatter som bärs upp på löneinkomster. Hushållens fortsatt föga konsumtionsutgifter stöder dessutom en ökning av momsintäkterna.

Underskottet i den statliga ekonomin kommer att minska mot slutet av prognosperioden tack vare att utgifterna ökar måttfullt och skatteintäkterna ökar till följd av den gynnsamma konjunkturen. Trots högkonjunkturen är underskottet dock fortfarande stort i slutet av prognosperioden.

De offentliga samfundens skuld i förhållande till BNP, %

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34098

Tabell 16. Statsförvaltning ¹⁾

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	md euro					
Direkta skatter	13,0	13,7	14,4	14,6	15,5	28,0
Skatter på produktion och import	29,7	31,1	31,5	32,4	33,2	33,7
Sociala avgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatter och sociala avgifter, totalt ²⁾	43,3	45,3	46,8	47,7	49,5	62,4
Övriga inkomster ³⁾	9,2	8,7	8,8	9,0	9,2	9,2
därav erhållna räntor	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
Inkomster totalt	52,5	54,0	55,7	56,7	58,6	71,7
Konsumtionsutgifter	13,7	14,1	13,9	14,2	14,6	14,5
Subventioner och övriga transfereringar	38,2	38,8	39,3	39,5	39,4	51,8
till övriga offentliga samfund	26,2	27,1	27,9	28,1	27,7	40,2
Ränteutgifter	2,3	2,2	2,1	1,9	1,9	2,0
Kapitalavgifter ⁴⁾	4,7	4,7	4,3	5,0	5,0	4,9
Utgifter totalt	58,8	59,8	59,5	60,6	60,9	73,1
Nettoutlåning (+) / nettoupplåning (-)	-6,3	-5,8	-3,8	-3,9	-2,3	-1,5
Primärt överskott ⁵⁾	-4,4	-3,9	-2,0	-2,3	-0,7	0,1

1) Enligt nationalräkenskaperna

2) Kapitalskatter inkl.

3) Inkl. mottagna kapitaltransfereringar (kapitalskatter exkl.) och försлитning av fast kapital

4) Bruttobildning av kapital och kapitaltransfereringar

5) Nettoutlåning exkl. nettoränteutgifter

2.3 Landskapsförvaltningen

Landskapen tar över ansvaret för att organisera social- och hälsovårdstjänsterna och flera andra uppgifter av staten och kommunerna. Landskapen inleder sin egentliga verksamhet 2020. Prognosens landskapssektor omfattar såväl landskapen som de riksomfattande servicecenter som landskapen äger.

Merparten av landskapens utgifter gör samman med social- och hälsovårdstjänsterna. Den totala utgiftsnivån beräknas bli kring 24,2 miljarder euro 2010. Den största delen av landskapens inkomster är finansiering från staten. Landskapen får också försäljnings- och avgiftsintäkter av människorna som använder tjänsterna. Landskapens inkomster beräknas uppgå till cirka 23,3 miljarder euro 2020.

Landskapssektorns saldo uppvisar ett underskott. Detta beror i hög grad på de många lokalinvesteringar som beslutats eller planerats för sjukvårdsdistrikten redan tidigare och som övertas av landskapens lokalcentral. Investeringsutgifterna påverkar inte direkt de enskilda landskapens saldo, utan de hyr sina lokaler av lokalcentralen. Den kan finansiera investeringar genom att ta lån. Utöver fastigheter och andra tillgångar kommer landskapssektorn också att ta över en betydande mängd skulder av sjukvårdsdistrikten. Skulden kommer även att växa under 2020 och beräknas vara 4,4 miljarder euro i slutet av 2020.

Till en början orsakar inledandet och organiserandet av verksamheten tilläggskostnader för landskapen. Dessa är så osäkra och inexakta att man inte försökt beakta dem i prognosen. Förändringskostnaderna utgör en utgiftsrisk i prognosen. I prognosen har man inte heller gjort några antaganden om effektiverad verksamhet, anpassningsåtgärder eller vilka beteendeverkningar reformen får, utan utgifterna och inkomsterna följer sina egna utvecklingsbanor,

Tabell 17. Landskapens ekonomi

	2020**
Transfers from central government	20,0
Övriga inkomster	3,2
Inkomster totalt	23,3
Konsumtionsutgifter	19,6
Transfereringar och övriga utgifter	1,0
Kapitalavgifter	0,9
Utgifter totalt	24,2
Finansiellt sparande	-0,9
Skuld	4,4

2.4 Lokalförvaltning

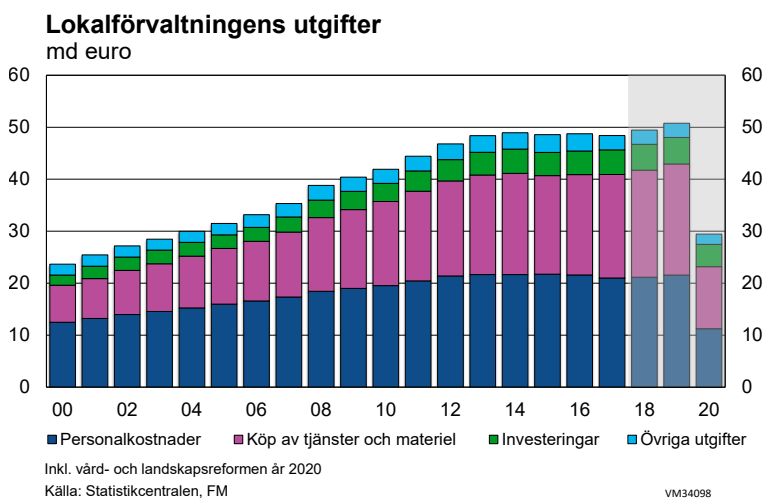
Lokalförvaltningens saldo kommer att försvagas i år jämfört med ett år tidigare. Konsumtionsutgifterna växer bland annat på grund av ökade vård- och omsorgsutgifter till följd av att befolkningen åldras, sänkta dagvårdsavgifter för låg- och medelinkomsttagare samt en höjning av inkomstnivån i kommunsektorn. Förtjänstnivån 2018 stiger bland annat till följd av den allmänna löneförhöjning som betalades i maj och den resultatbaserade engångspott som betalas ut i januari 2019. Resultatpotten redovisas periodiskt i nationalräkenskapernas bokföring redan för 2018 eftersom betalningsskyldigheten uppstår under 2018.

Lokalförvaltningens inkomster växer blygsamt under innevarande år. Tillväxten av skatteintäkter dämpas bland annat av att samfundsskatteintäkterna gått ner, vilket i huvudsak beror på att beskattningsutfallet av samfundsskatten var exceptionellt stort i fjol. Dessutom sjönk den genomsnittliga kommunalskattesatsen för 2018, till stor del till följd av att Helsingfors sänkte sin skatt.

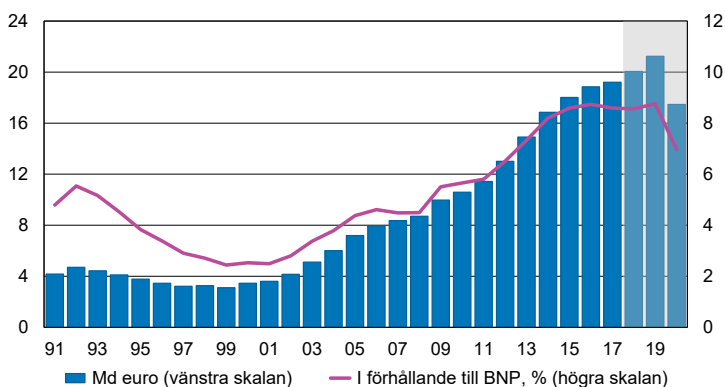
Lokalförvaltningens saldo fortsätter att försvagas 2019. Utgiftsökningen påskyndas av att både behovet av tjänster inom social- och hälsovården växer, lönerna höjs i kommunsektorn och nedskärningen av semesterpenningen i konkurrenskraftsavtalet upphör. Effekten av detta syns till största delen redan 2019. Investeringsutgifterna fortsätter också att växa och 2019 når sjukvårdsdistriktens investeringar en rekordnivå.

Lokalförvaltningens inkomstökning stannar på en måttfull nivå 2019. Inkomstökningen dämpas bland annat av minskningen av statsandelar vilket beror på att kostnadsfördelningen har setts över. Lokalförvaltningens utvecklingsprognos för 2019–2020 innehåller bara de redan fastslagna åtgärderna som påverkar utgifter och inkomster. Kommunernas och samkommunernas egna åtgärder beaktas i den prognos som görs upp efter att budgetarna blivit färdiga.

Tillväxttrycket på lokalförvaltningens konsumtionsutgifter lättar från och med 2020, då vård- och landskapsreformen flyttar tyngdpunkten i lokalförvaltningens uppgifter i allt högre grad till utbildning. Lokalförvaltningens saldo uppvisar ett litet underskott 2020. Lokalförvaltningens skuld växer något 2018–2019, men 2020 minskar skulden då 3,5 miljarder euro av sjukvårdsdistriktens skulder förs över till landskapsförvaltningen.

Lokalförvaltningens skuld

¹ Inkl. vård- och landskapsreformen år 2020

Källa: Statistikcentralen, FM

VM34098

Tabell 18. Lokalförvaltning¹

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	Md euro					
Skatter och socialskyddsavgifter totalt	21,9	22,0	22,8	23,1	24,1	12,5
därav kommunalskatt	18,6	18,7	19,1	19,5	20,4	9,2
samfundsskatt	1,7	1,5	1,9	1,9	2,1	1,5
fastighetsskatt	1,6	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9
Övriga inkomster ²⁾	18,5	18,9	18,5	18,9	18,7	11,2
därav erhållna räntor	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
erhållna transferingar från statsförvaltningen	13,7	14,3	13,7	14,0	13,6	6,4
Inkomster totalt	40,3	40,9	41,3	41,9	42,8	23,7
Konsumtionsutgifter	33,8	34,0	34,0	34,9	36,0	17,9
därav löntagarutgifter	21,7	21,6	21,0	21,1	21,6	11,2
Transfereringar	3,3	3,3	2,7	2,7	2,7	2,0
därav socialförmåner och -bidrag	1,3	1,4	0,8	0,7	0,7	0,1
subventioner och övriga transfereringar	1,8	1,8	1,9	1,8	1,9	1,8
ränteutgifter	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kapitalavgifter ³⁾	4,6	4,6	4,7	5,0	5,1	4,3
Utgifter totalt	41,7	41,9	41,5	42,6	43,8	24,1
Nettoutlåning (+) / nettouplåning (-)	-1,4	-1,0	-0,2	-0,6	-1,0	-0,4
Primärt överskott ⁴⁾	-1,5	-1,1	-0,4	-0,8	-1,1	-0,6

1) Enligt nationalräkenskaperna

2) Inkl. mottagna kapitaltransfereringar och försäkring av fast kapital

3) Bruttobildning av kapital och kapitaltransfereringar

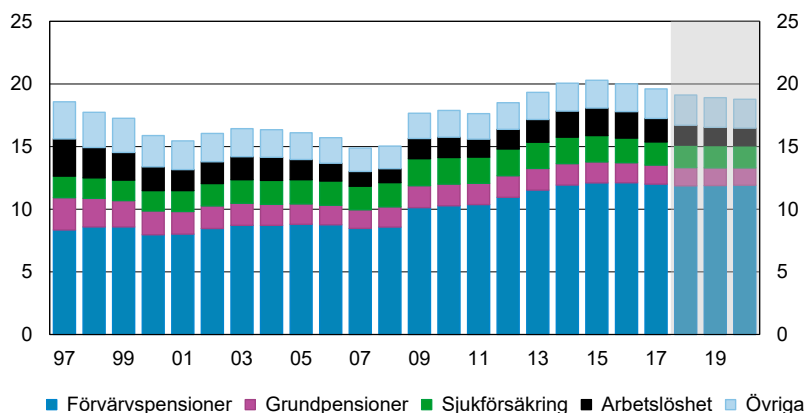
4) Nettoutlåning exkl. nettoränteutgifter

2.5 Socialskyddsfonder

Arbetspensionsanstalternas överskott minskade i fjol till 0,9 procent i relation till BNP, då överskottet under 2000-talets första decennium var i medeltal drygt 3 procent. Anstalternas överskott väntas stanna på nästan samma nivå som i fjol under hela prognosperioden. Tack vare det gynnsamma konjunkturläget ökar pensionsavgiftsinkomsterna, men räcker inte till för att förbättra arbetspensionsanstalternas saldo. Arbetspensionsutgifterna fortsätter nämligen att växa fort, då antalet pensionärer växer och den genomsnittliga pensionsnivån stiger. Arbetspensionsanstalternas kapitalinkomster börjar sakta växa under prognosperioden, men förblir låga på grund av den låga räntenivån. Man har kommit överens om att arbetspensionsavgiften i den privata sektorn ska hållas kvar på sin nuvarande nivå, 24,4 procent, under hela prognosperioden.

De övriga socialskyddsfonderna består av Folkpensionsanstalten, som ansvarar för grundskyddet, och Arbetsförsäkringsfonden, som svarar för det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa. De andra socialskyddsfondernas överskott stärktes i fjol till 0,3 procent i förhållande till BNP. Fonderna väntas uppvisa ett litet överskott under prognosperioden. Arbetslöshetsutgifterna fortsätter att minska i takt med att sysselsättningssituationen blir bättre. Den allt snabbare växande lönesumman för med sig större intäkter av socialskyddsavgifterna. Samtidigt minskar inkomsterna i början av 2017 till följd av sänkningen av arbetslöshets- och sjukförsäkringsavgifterna. Prognosen utgår från Arbetsförsäkringsfondens egen bedömning, enligt vilken arbetsförsäkringsavgiften sänks med 0,4 procentenheter i början av nästa år. Det är också möjligt att sänkningen blir större, för det goda konjunkturläget har fått fondens ekonomi att vända så att den nu uppvisar ett tydligt överskott.

Sociala förmåner, bidrag och sjukvårdsersättningar i förhållande till BNP, %

Tabell 19. Socialskyddsfonder ¹⁾

	2015	2016	2017	2018**	2019**	2020**
	md euro					
Avkastning på placeringstillgångar	3,4	3,6	3,5	3,7	4,0	4,2
Socialskyddsavgifter	26,9	27,9	27,3	28,0	28,6	29,8
arbetsgivarnas avgifter	18,2	18,8	17,6	17,5	17,6	18,1
försäkrades avgifter	8,7	9,2	9,7	10,4	11,0	11,7
Transfereringar från övriga offentliga samfund	14,3	14,6	15,8	15,6	15,6	15,2
Övriga inkomster	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5
Inkomster totalt	45,2	46,5	47,1	47,8	48,6	49,8
Konsumtionsutgifter	3,7	3,6	3,6	3,7	3,8	3,9
Socialförmåner och -bidrag	35,9	36,6	37,4	38,0	38,9	40,0
Övriga utgifter	3,7	3,4	3,3	3,1	3,3	3,4
Utgifter totalt	43,3	43,6	44,3	44,8	46,0	47,3
Nettoutlåning (+) / nettoupplåning (-)	1,9	2,9	2,8	3,0	2,6	2,5
Arbetspensionsanstalterna	2,7	2,4	2,1	2,3	2,2	2,0
Övriga socialskyddsfonder	-0,8	0,5	0,7	0,7	0,4	0,5
Primärt överskott ²⁾	0,5	1,6	1,7	1,8	1,3	1,2

1) Enligt nationalräkenskaperna

2) Nettoutlåning exkl. nettoränteutgifter

FINANSMINISTERIET

Snellmansgatan 1 A
PB 28, 00023 STATSRÅDET
Telefon 0295 160 01
Telefax 09 160 33123
www.finansministeriet.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-251-954-2 (pdf)

Juni 2018